

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta Ta Hellēnisti Heuriskomena

Origenes

Coloniæ, 1685

Homilia XIX. in istud: Decepisti me Domine, & deceptus sum. usque ad
istud: Dominus probans justa. Eodem Interprete.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79842](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79842)

χρῶν * ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη. εἰ γὰρ
 ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν, ἐνοχῶ γίνεταί, εἰπὼν
 τὸ ἀδελφὸς μου, μωρὸς ὁ ἄνθρωπος μέγας ἐστὶ
 ἀναβάντος ἐπὶ καρδίαν τὸ ἡμαρτηρὸν τοῖς
 ταῖς χεῖρας ἡμαρτηκόσιν· ἐδύναμαι ὁ νοῦσά
 μὲν π. γέννης. ἀλλὰ μόνον πιστεύω ὅτι μὴ
 ζῶν * π. ἐστὶ γέννης, τὸ ἡμαρτηρὸν τοῖς μοι-
 χροῖς. ἔτιως ἐρχομαι καὶ ἐπὶ τὰς λοιπὰς
 (αὐτῶν) τὸν νόμον κολάσεις, καὶ λαμβάνω λέξιν
 δημοτικῶν συνάδουσιν τοῖς, καὶ σιωπήσα-
 σαι μετὰ τὴν κολάσιν αὐτῶν ἀμάρτων, ἐπειδὴ ἐθέ-
 λω τὸ ἡπάτησάς με κύριε, καὶ ἡπατήθην,
 ὡς ἀδελφὸς ἀπατηθῆναι καλῶς. τίς γὰρ
 γὰρ δόσολος, ἀδελφὸς πρὸς νόμον μωρὸς ὡς
 χεῖρας οἰκτιρῶν ἐπὶ δυσὶ καὶ τριῶν μαρτυσιν
 ἀποθήσῃ. πόσω δοκεῖτε χεῖρον ὡς ἀξιώθησε-
 ται πτωχεύας, ὁ τὸν ὕνδρ' ἀδελφὸν ἀπατήσας,
 ὁ νόμασόν τ' αὐτὸν τὴν τιμωρίαν. εἰπον αὐτήν.
 ἀλλ' ἐλέγω αὐτῷ, φησὶ· μείζων ἐστὶ τῷ λε-
 γοντι τὸ ἐκ κολάσεως τῷ ἐν θαλάσῃ ἀ-
 μαρτανόντων, μείζων τῷ * ἀμαρτηρῶν, μείζων
 νομῶν· διὰ τὸ εἰσῆλθαι ὡς παιδίον ὁ πω-
 ρητός, ἀκράτος καὶ * φοβηθεὶς λέγων· ἡπάτη-
 σάς με κύριε, καὶ ἡπατήθην· καὶ σὺ * ὅσον εἰ-
 παιδίον, φοβηθὲς ἀπειλὰς, ἵνα μὴ πάθῃς τὴν
 ὑπὲρ τὰς ἀπειλὰς τὰς κολάσεις τὰς αἰωνίας, τὸ
 ἀσέβητον πρὸς, ἢ τὰ χαρὰ πότε μείζων τὸ δόλο-
 κήμον τοῖς ὡς τὸν ὁρὸν λόγον ἐπὶ πλείον
 βεβαιώσιν· ὡν πάντων μὴ δαμῶς πειραθεῖν-
 μιν, ἀλλ' ἐν χεῖρσιν ὡς τελευτήσωμεν δικαιοσύνην αἰώνως τῷ ἑορτῇ τῷ ἐπερχομένων, καὶ
 πάχα, ὅς ἐκει, ἐπὶ τὴν ἀναγωγὴν, ἐν χεῖρσιν ὡς ἐστὶν ὁ δόξα καὶ τὸ κρᾶτ' ὡς τὰς
 αἰώνας τῷ αἰώνων, ἀμὲν.

Ascenderit in cor, reus sit, qui dixerit fratri
 suo, fatue. Manifestum est utique majus esse
 peccatum quod in cor ascendit peiora delinquentibus. Non possum autem excogitare quid majus gehennâ; sed solum credo esse quid majus gehennâ, quod adulteris præparatum est. Eodem modo venio etiam ad alias quæ secundum legem sunt pœnas, & sumo textum Apostolicum hisce consonum, & silentio prementem supplicium meum si peccaverim, quia nolo illud: *Decepisti me Domine, & deceptus sum*; assumens pulchrè decipi. Quid porro dicit Apostolus? Si prævaricatur quis legem Moysis, sine misericordia super duobus & tribus testibus moritur: quanto putatis graviore supplicio dignus erit qui Filium Dei conculcaverit? Nomina ô Paule supplicium: dicebam ipsum, sed non dico ipsum, inquit. Majus est dictis supplicium eorum qui in Evangelio peccant, majus est auditis, majus cogitatis. Idcirco introductus est tanquam puer Propheta, cum audivit & exterritus est dicens, *Decepisti me Domine, & deceptus sum*. Etiam tu quali puer meticulosus esto minarum, ne spatiaris illa quæ minas omnes excedunt supplicia æterna, ignem inextinctum, vel si quid fortè hoc majus sit repositum iis qui contra rectam rationem ut plurimum vitam suam instituerunt. Quorum omnium nihil unquam experiamur, sed in Christo Jesu perfecti iustificemur dignè festis celestibus, & Paschate, quod illuc adducit in Christo Jesu; cui est honor & imperium in sæcula sæculorum, Amen.

ΟΜΙΛΙΑ Θ.

HOMILIA XIX.

εἰς τό.

in istud;

Ἠπάτησάς με κύριε, καὶ ἡπατήθην. μέχρι
 ὅς κύριε δοκιμάζων δικαίαν.

*Decepisti me Domine, & deceptus sum. usque
 ad istud: Dominus probans iusta.*

Jerem. 20.

7.

Jer. 10. 12.

Eodem Interprete.

Πάντα τὰ ἀναγεγραμμένα δεῖ τὸ θεῶν, D
 καὶ * ἀπεμφανόμενα αὐτῷ, ἢ, καὶ
 ἀξία νοῦσαι ὁμοίαν, θεῶν ἀγαθῶν. τίς γὰρ ἐκ
 ἐξεί ἀπεμφανόμενα ἵνα * ἀναφερόμενα ἐπὶ
 θεῶν, τὸ ἔχον αὐτὸν ὁρῶν, τὸ * πρὸς αὐ-
 τὸν θυμῶν, τὸ μετὰ μελέως αὐτὸν, ἢ δὴ * ὃ τὸ
 ὑπὲν αὐτόν, ἀλλ' ἕκασον τέτων ὡς τὰ πρὸς
 αὐτὸν.

Omnia quæ de Deo scripta sunt,
 quantumvis in speciem per se absona
 sint oportet, ut arbitror, digna
 cogitare bono Deo. Quis enim non dicet
 absona esse ad Deum relata, habere ipsum
 iram, flagrare ipsum furore, poenitentiam
 agere aliquando, item dormire ipsum: ve-
 runtamen unumquodque horum ab eo qui

nove-

ταμεία καταγορεύει ἀδυνατίαις ἡ λογισμῶν ἡ ἁπενιτία arguit imbecillitatem rationationis penitentiam præcedentis; in Deo autem non hoc arguit ejus penitentia, sed defectum rerum externarum, super quibus sumitur penitentia. Sic etiam intelligere oportet deceptionem Dei, cum sit alterius generis à nostra deceptione quæ decipimus. Quanam igitur est à Deo deceptio? quam intelligens Propheta, quando deceptio cessabat, agnoscens utilitatem exinde relata ait: *Decepisti me Domine, & deceptus sum.* Et primum utor Hebraicâ traditione, quæ pervenit ad nos per quandam exulem propter Christi fidem; & quia ascenderat at verbo, & huc pervenit, eam ventilamus: retulit certe quandam, sive fabulam apparentem, sive rationem valentem ad ducere auditores: *Decepisti me Domine, & deceptus sum*: dixit sane quadam similia. Deus non agit tyrannum, sed Regem; & dum imperat, non cogit, sed suadet, & vult ut sponte semetiplos ejus tradant gubernationi, ne cuiusquam bonum ex necessitate sit, sed secundum liberam ejus voluntatem. Quod cum etiam Paulus sciret, in sua ad Philemonem Epistola ait Philemoni de Onesimo: *Vtine ex necessitate bonum tuum esset, sed voluntarium.* Poterat nimirum Deus universorum facere putatum bonum in nobis, ut ex necessitate elemosynam daremus, & ex necessitate temperantes essemus, sed noluit: ideo non ex tristitia aut ex necessitate imperat nobis facere quæ facimus, ut voluntarium sit quod penditur. Viam itaque, ut sic dicam, querit, quâ voluntariè faciamus quæ vult Deus. Retulit igitur mihi etiam hæc traditio quid simile. Volebat Jeremiam mittere ad prophetandum omnibus gentibus, & præ omnibus gentibus populo suo: quandoquidem prophetæ tristius quid narrant: siquidem pœnas annuntiant, quibus unusquisque pro merito suo puniatur; & noverat propositum Prophetæ nolentis deteriora vaticinari populo Israël; idcirco per dispensationem dixit: *Sume calicem hunc: & potabis omnes gentes ad* *1er. 25, 26.* *quas ego mittam te ad eas.* Præcepit igitur Deus Jeremiam ut acciperet calicem: adhortatus est autem ipsum, ut sumeret calicem vini meri: *Et mittam te, inquit, ad omnes gentes habentem hunc calicem vini meri.* Audiens autem Jeremias fe mittendum ad omnes gentes, ut ipsis ira calicem propinaret, calicem suppliciorum; minime suspicatus Isaaclem quoque de hoc calice supplicii bibiturum, deceptus sumpsit calicem ut potaret omnes gentes: ubi calicem acceperat, audivit: *Propinabis primum Jerusalem.* Quo-

Aa

niam

niam vero aliud quidem expectaverat, aliud
 vero ipsi occurrit: super hoc est quod ait:
Decepisti me Domine, & deceptus sum. Simi-
 lem huic expositioni tradidit in Isaia: nam
 & ille nefcius, quid sibi mandandum foret,
 ut diceret populo, audit Deum iuxta quæ
 scripta sunt dicentem: *Quem mittam, &*
quis ibit ad populum huic? ipse autem, inquit,
 respondit: *Ecce ego sum: mitte me:* & audit,
Vade, & dic populo huic: Auditu audietis, &
non intelligetis: & videntes videbunt, & non
perspicientis. Incrassatum est enim cor populi hu-
 jus, &c. Cum igitur nesciret, quid esset va-
 ticinaturus, & se minaturum populo, ideo
 ait in sequentibus: *Vox dicentis, Clama.* Ipse
 autem non respondit, ut promptus exe-
 quendi quod iustum erat, sed dixit: *Quid*
clamabo? deterior enim effectus erat: ne
 forte iterum audiret sicut in priori prophe-
 tia: *Vade, & dic populo huic: Auditu audie-*
tis, & non intelligetis. Quid igitur clamabo?
Omnis caro sanum, & omnis gloria ejus sicut
flos feni, &c. Nihil audiverat in his contra
 Israël. Hæc narravit iste nobis ex tradi-
 tione quoad istud: *Decepisti me Domine, &*
deceptus sum. Ego autem quæ a dantibus
 sumpti non custodiam solum, neque defo-
 diam talentum tradentium mihi in terram,
 neque mniam docentium quid utile alliga-
 bo in sudario; sed multiplicabo disciplinas,
 quas per traditionem accepi ab eo qui utilia
 tradere noverat. Incumbit mihi mniam sive
 Evangelii, sive Apostoli, sive Prophetæ,
 sive Legis multiplicare. Hæc igitur audi-
 ens consideravi mecum istud: *Decepisti me*
Domine, & deceptus sum. Et considerans
 opto veri quidpiam in hunc locum inveni-
 re. Num forsitan ergo sicut pater filium ad-
 huc puerum decipere commodo suo cupit,
 cum aliter ipsi prodesse non possit, nisi puer
 decipiatur. Sicut medicus decipere labora-
 rantem conatur, cum non possit aliter cu-
 rari, nisi deceptionis verba fuisse perit. Ita
 etiam agit universorum Deus, cum sibi pro-
 positum habeat prodesse generi humano.
 Dicat medicus laboranti; Secari te oportet;
 cauterio tibi opus est, alia graviora tibi pa-
 tienda sunt, nequaquam tradet semetipsum
 ille: sed nonnunquam aliud dicit, & ab-
 scondit sub spongia ferrum quo secandus
 sit. Et rursum abscondit, ut ita dicam, sub
 placenta naturam rei amaræ, & ingratum
 medicamentum, volens minime nocere,
 sed sanare illū qui curandus est. Istiusmodi

ποτήριον ὃ ποτίσαι πάντα τὰ ἔθνη. λαβὼν τὸ
 ποτήριον ἤκασε. καὶ ποτίει πρῶτον τὴν ἱερα-
 ταίην· ἐπεὶ ὁ ἄλλος μὲν πρῶτος ἐδόκησεν, ὁ
 ἄλλος δὲ ὑποτάσσεται. ὅτι τὰ ἔθνη δὲ φησιν. ἡπά-
 τησάς με κύριε, καὶ ἡπατήθην. ὡς ἀπὸ τοῦ
 τῆς διηγήσεως ἀπεδόξε ἐν τῇ ἱστορίᾳ. καὶ κενός
 γὰρ ὅτι εἶδως ἡ μέλλει πρῶτος ἀσπασθῆναι, λέγει
 τῷ λαῷ, * ἀκούε ὁ θεὸς καὶ τὰ γεγραμμένα
 λέγοντες. τίνα δὲ ποτεῖται, καὶ τίς πορεύσεται
 τὸν λαὸν τῶτον, ὃς φησιν, ἀπεκρίνατο. * ἰδοὺ
 ἐγὼ εἰμι. δόσεις μοι, ἀκούε. πορεύσθαι, ὡς
 εἶπον τῷ λαῷ τῶτον. ἀκούε ἀκούετε, ὡς μὴ συ-
 νῆτε. καὶ βλέποντες βλέψετε, ὡς μὴ ἴδῃτε
 ἐπαχύνῃ γὰρ ἡ καρδία τὸ λαὸν τῶτον. ὡς
 εἶπει ἐν μὴ εἶδως ὁ μέλλει πρῶτος ἀσπασθῆναι, καὶ
 ὅτι μέλλει ἀπειλῆναι τῷ * λαῷ δια τῶ φησιν ὁ
 τοῖς ἔθνεσιν. φωνὴ λέγοντες, ῥόησιν. ὁ δὲ
 ἀπεκρίνατο, ὡς πρῶτος. * ποιήσας τὸ ἴδιον
 τὸ σόφον, ἀλλ' εἶπε. ἡ βοήσω, * ἐλεήσει
 γὰρ μήποτε πάλιν ἀκούσῃ ὡς ὅτι πρῶτος
 πρῶτος. πορεύσθαι, καὶ εἶπον τῷ λαῷ τῶτον
 τῷ. ἀκούε ἀκούετε, καὶ μὴ συνῆτε. τίς ἐστι
 σὺ, πᾶσα ἡ γῆ χρεῖται, καὶ πᾶσα ἡ γῆ
 τῆς ὡς ἀνδρὸς χρεῖται, καὶ τὰ ἔθνη. ἔδωκεν ἡ
 ἐν ταῖς καὶ * τὸν ἱερατὴν. ταῦτ' ἐλεῖν ἡμῶν
 ὁκνῶν. ὡς ἀπὸ τῶ. ἡπατήσας με κύριε, καὶ
 ἡπατήθην. ἐγὼ δὲ * ἐχομαι ἀλαμδανῶν
 ἡ δίδοντων μὴ πρῶτος μόνον, μὴ δὲ καταρτίζω
 τὸ λαὸν τῶν λέγοντων μοι εἰς τὴν γῆν, μὴ δὲ
 τὴν μὴν τῶν διδασκόντων ἡ χεῖρ μου διδοί-
 σαι ἐν σαρδαῖν. ἀλλὰ πλεονασμὸν ποτίσαι
 τῷ μαθημάτων, ὡν λαμβάνω διὰ τῶν
 δίδοντες καὶ δυναμὶς ὡς ἀπὸ τῶ χεῖρ μου
 * ἐχομαι τὴν μὴν εἰτε διαγινώσκω, εἰτε δι-
 σόλω, εἰτε πρῶτος. εἰτε νόμος ποιῶσαι πολλα-
 πλάσινα. ταῦτ' ἐν ἀκούσας ἐσκόπουν καὶ ἐ-
 μαυρὸν οὐδεὶς. ἡπατήσας με κύριε, καὶ ἡπα-
 τήθην. ὡς σκοπῶν ὁ ἐχομαι δίδωσκειν πρὸς τὴν
 τόπον ἀληθῆς. μήποτε ἐν ὡς πατὴρ υἱὸν ἐκί-
 πον ὡς ἀπάτην ὅτι τῶ συμφορῶντι βάλει,
 ἐκ ἄλλως δυνάμειον ὡς ἐκ τῶν, εἰ μὴ ὁ
 παῖς ἀπατηθῇ. ὡς ἰατρὸς ἀπάτην τὸν καμ-
 νοντα πρᾶγματι δέ, μὴ δυνάμειον θεα-
 πευθῆναι, εἰ μὴ ἀπάτης ὡς ἀπὸ τῶ
 γὰρ. ἔτω ὁ τῶ ὅλων θεός, εἰπε πρῶτος

ἐχθρὸς ἀφελῆσαι τὸ τῶ ἀνθρώπων γένος. λεγέτω ὁ ἰατρὸς τῶ καμνοντι, τμηθῆναι σε
 δεῖ, καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῶ σε δεῖ, ἀλλὰ χαλεπώτερον παθεῖν σε δεῖ, ἐκ ἀν * ὡς ἀπὸ τῶ
 κενός. ἀλλ' ὅτι ἄλλο λέγει, ὡς ἐκρυψεν ὡς τὸν σπόνγον ἐκείνον τὸ τέμνον τὸ δια-
 σιδῆσιον. ὡς πάλιν κενὸς, ἢ ὡς ὀνομάσω, ὡς * τὸ μελὶν ὡς πικρὸς φύσιν, ὡς τὸ
 ἀνδρὸς φάρμακον, βελόνην μὴ βλάψαι, ἀλλ' ἰάσασθαι τὸν θεαπευθῆναι

των φαρμάκων πεπληρωται ὅλη ἡ θεα γρα-
 φή. καὶ τινὰ μὲν ἐστὶ χρεῖα κεκρυμμένα, τινὰ
 * ἡ πικρὰ κεκρυμμένα. ἐν ἰδὲ πατέρα ἀπει-
 λῶν, ὡς μισῶν τὸν υἱόν, καὶ λέγοντα πρὸς υἱόν
 φέρεσθαι, ὅτι μὴ ἐπαδεικνύμενος τὴν φιλοσο-
 γίαν, ἀλλὰ κεκρυμμένα τὴν ἀγάπην τὴν πρὸς
 τὸν υἱόν, ὅτι ὅτι ἀπατῶν βλάπεται τὸ νήπιον.
 ἔτι συμφορὰ πρὸς τὸ ὁπίσθας τὴν ἀγά-
 πην ὁ πατὴρ, τὴν πρὸς αὐτὸν τὴν φιλικήν.
 ἐκλυθῆσε γὰρ καὶ ὁ παιδαγωγός. διὰ τὸ
 κεκρυμμένον τὸ γλυκὺ τὴν φιλοσοφίας, δέκνυσ-
 ῃ τὸ πικρὸν τὴν ἀπειλῆς. τοῦτόν τι ποιεῖ ἐκ τῆς
 ἀναλόγου πατὸς καὶ ἱατροῦ ὁ θεός. ἐστὶ πικρὰ
 πᾶσι, ἀ καὶ τὸν δικαιοῦσιν μὲν ἰάται καὶ τὸν
 σωφράζον. πάντα γὰρ τὸν ἀμαρτήσαντα ὁ
 ταῖς ἀμαρτίαις κολαδοῦναι δεῖ. μὴ παναῖος
 θεός ἐστι μνηστὴρ, εἴτε πόρνος, εἴτε μοιχός,
 εἴτε μαλακός, εἴτε δροσνοκότης, εἴτε κλεψῆς,
 εἴτε μέθυσο, εἴτε λοιδόρο, εἴτε ἀρπαξ, βα-
 σιλείαν θεὸς ἐκκληρονομήσει. τὸ δὲ ἐὰν νοηθῇ
 καὶ ἀνεκδιώχῃ ὑπὸ τῆς μὴ διωαμένων ἰδεῖν
 τὸ ἱατρικὸν ἰδιόγειον ὑπὸ τὸν ἀσπίον, ὑπὸ τῆς
 μὴ διωαμένων πῖναι τὸ πικρὸν φάρμακον ὑπὸ
 * ὁ μνηστὴρ, ἐκκακῆς πρὸς τὴν ἡμῶν ἐ-
 * οἰοντὴ ἐμὴ βλαβῆς, καὶ μεθυ-
 σίας, πρὸς τὴν ἡμῶν * κακὰ καθαροῦς διὰ κλεψῆς,
 καὶ διὰ τὴν μὴ πεποικίαν ταῖς ἀπὸ πείρας
 τῶν, ἀλλ' ὅρα τί λέγει ὁ λόγος. μὴ παναῖος
 ὅς ἐστι βασιλείαν θεὸς ἐκκληρονομήσει. τὸ
 καὶ τὸν τόπον μυστηρίων κεκρυμμένων δεῖ, ἵνα μὴ
 ἐκκακῇ ὁ πολὺς. ἵνα μὴ μαθὼν ταῖς ἀγα-
 μαῖς πρὸς δοκίμησιν τὴν ἐξοδὸν, οὐκ ὡς ἀνά-
 παυσιν, ἀλλ' ὡς κόλασιν. ἡ τὴν ἀρετὴν
 πάλιν ὁ δυνάμει λέγει. καλῶν γὰρ ἀ-
 ναλυσαι, καὶ σὺν χρεῖσιν εἶναι, ἐγὼ δὲ ἐδυνάμην
 γὰρ λέγειν. οἶδα γὰρ ὅτι ἐὰν ἐξελθῶ, τὰ ἐμά
 ξύλα καὶ κινδύων ἐμοὶ δεῖ. ξύλα δὲ ἔχω τὰς
 λοιδόρίας, ξύλα ἔχω τὰς μέθας, ξύλα τὰς κλο-
 πὰς, καὶ ἄλλα μυρία ξύλα ἐπὶ κοδομήσας με
 * ὁ κοδομῆς. ὅρα ὅτι ταῦτα πάντα λαμβά-
 νει τις πολλὰς τῆς πεπικνότητων, καὶ καλῶς
 λαμβάνει. καὶ ἐκαστος ἡμῶν οἶεται, ὅτι μὴ ἐδω-
 λολάτρωσεν, ἐπεὶ μὴ πεποικνεν, εἴτε καὶ
 ὅτι τῆς ταῖων καθαρῶν μὲν, ὅτι ἀπαλλα-
 γὰς ἐβίβωσθῃ. ἐβλέπομεν, ὅτι τὰς πό-
 λεις ἡμᾶς πρὸς ἀσπίναν δεῖ ἐμπεσεῖν ἐβήματι
 ὁ σῶμα πρὸς ἀσπίναν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε φανερὸν. ἐβλέπομεν τὸν εἰρηκότα πλὴν
 ὑμᾶς ἐγνων ἐκ πάντων τῶν φυλῶν τῆς γῆς. διὰ τὸ ἐκδικήσω ἐφ' ὑμᾶς ὅτι πάντα τὰ
 ὁπποῦ μακάριον. ἐχέτινα μὲν, τινὰ δὲ. ἐπεὶ ὅμως οἱ αἰετὸς ἐκδικήσῃ τὸν ἱα-
 Aa 2

A medicamentorum plena est Scriptura divi-
 na universa: & nonnulla quidem sua via sunt
 abdita, quaedam item amara sunt abscondi-
 ta. Cum videris patrem minantem, ac si
 odisset filium, ac verba terribilia in filium
 evomentem, & non ostendentem ullum
 amorem filialem, sed suam erga filium dile-
 ctionem abscondentem, videbis ipsum de-
 cipere velle puerum: non enim expedit filio
 ut noverit dilectionem patris & propo-
 situm amoris: dissolveretur enim, & non e-
 menderetur: idcirco abscondit quidem
 dulcedinem amoris filialis, ostendit verò a-
 bitudinem minarum. Istiusmodi quid facit
 respectu patris ac medici Deus. Sunt amara
 quaedam, quæ etiam iustissimum quemque
 ac sapientissimum sanent; omnem enim qui
 peccavit pro peccatis puniri oportet. *Noli
 te errare, Deus non irridetur, sive fornicator, Gal. 6, 7.
 sive adulter, sive molles, sive masculorum concu-
 bitor, sive fur, sive ebriosus, sive maledictus,
 sive raptor, regnum Dei non possidebunt.* Hoc
 si cognitum & accuratè perspectum fuerit
 iis qui nequeunt videre medicinale ferrum
 sub spongia, qui nequeunt exhaustire ama-
 rulentum pharvacum sub melle, offendet
 aliquem. Quis enim nostrum non sibi con-
 scius fecisse quidpiam sine consilio, & inebriatum fuisse? Quis nostrum mala sua ex-
 piat à furto, & quod necessaria sibi non de-
 bito modo comparavit? Sed vide quid di-
 cat sermo: *Nolite errare, quia hi Regnum
 Dei non possidebunt.* Mysterium suo loco ab-
 scondendum est, ne plurimus quisque offen-
 datur: ne dum res didicerit, expectet exi-
 tum, non quasi requiem, sed tanquam sup-
 plicium. Vel quis reperietur Paulus qui pos-
 sit dicere: *Quoniam dissolvi, & esse cum Chri-
 sto, multò magis melius est.* Ego autem non pos-
 sum hoc dicere: scio enim, cum emigrave-
 ro ligna mea in me comburi oportere: ligna
 porrò habeo maledictiones, ligna habeo
 ebrietates, ligna furta, & alia millena ligna
 superædificavi ædificio meo. Viden' ut ista
 omnia plurimos lateant fidelium, & rectè
 latent. Et quisque nostrum putat, quia ido-
 la non coluit, quia non est fornicatus, sive si
 à similibus purus sit, se hac vita liberatum
 salvatum iri: non videmus, quia omnes nos
 manifestari oportet ante Tribunal Christi, ut re-
 ferat unusquisque propria corporis prout gessit,
 sive bonum, sive malum. Non videmus eum
 qui dixit: Veruntamen vos novi ex omnibus
 tribus terre: idcirco ultionem sumam de vobis
 quoad omnia studia vestra: non quoad aliqua
 quidem, quoad aliqua verò non; quia nimis

rum medicus quandoque medicinale fer-
rum sub molli ac delicata spongia abscon-
dit: quin & pater tegit amorem erga filium
per minarum interminationem. Atque illæ
quidem deceptiones auferunt sævulos tu-
mores ac varices, & si quid aliud corporis
structuræ noceat; hæc verò aufert indoci-
litate atque oscitantiam. Cæterum istius-
modi quid mysticè Deum facere Propheta
cogitavit, & videns se deceptum à Deo in
bonum ait: *Decepisti me Domine, & deceptus
sum*. Adduxerat eum in talem extasin, ut
etiam diceret Deo: Decipe me, si hoc ex-
pedit. Alia est enim deceptio quæ fit à Deo;
& alia est deceptio quæ fit à serpente. Vide
Gen 3:12. quid dicat mulier Deo: *Serpens decepit me,
& comedi*. Et deceptio quidem serpentis eje-
cit Adamum & uxorem ejus ex paradiso Dei:
sed deceptio quæ contigit Prophetæ dicen-
ti: *Decepisti me Domine, & deceptus sum*,
evexit ipsum ad tantam prophetiæ gratiam,
eod quod auxerit in eo virtutem ad ipsius
perfectionem, & ut posset, postquam homi-
nem non timeret, subservire voluntati ver-
bi Dei. Hæc igitur etiam nos intelligentes
in præsentiarum, etiam optemus decipi à
Deo, dummodò tantum serpens non deci-
piat nos. Etiam alibi huic simile scriptum
Isa. 19:14. *Miscuit eis spiritum seductionis*. Intelliges et-
iam ibi, quid faciat spiritus seductionis mis-
tus à Deo. Bene autem habet, quod non
merum dederit Deus spiritum seductionis,
sed, ut Propheta nominavit, miscuit ipsum.
Periculum facere volo, & exemplum dare
utiliter deceptorum. Sunt quidam, quideò
colunt castitatem & puritatem, & alii qui
idecirco colunt monogamiam, quia puta-
bant perire illum qui nuptialiter coæt; per-
ditum iri qui duas duxerit uxores. Compa-
ramus eos secundum seipso; quia expedit
magis monogamo deceptum fuisse, & pu-
tasse punitum iri, & æterno supplicio addi-
cendum esse bigamum, ut maneat mono-
gamus & purus, quam nosse veritatem, &
duas accepisse uxores. Arbitror omnem
quicumque hujusmodi sequelam viderit,
dicturum beatius quidem esse puritatem
servare, & non ad secundas transire nu-
ptias minime deceptam, & videre illam
quoque quæ bis nubit participem quidem
esse salutis alicujus, non tamen tantæ bea-
titudinis, quantæ illa quæ colit puritatem;
sin hoc non possit, præstat fuisse deceptam,
ac si bis nubentes perirent. Istiusmodi quid
etiam reperies in quibusdam qui colunt ca-
stitatem, & omnimodam puritatem: quin

τηρίας τῶος καὶ ἡ διγαμία, ὅ μὴν ὅσων μακαριότης, ὅς τις ἡ καθα-
ρίσασα. ἃ δὲ μὴ δύναται τῶος, βέλτιον τὸ ἡπατήσθαι, ὡς ἀπολλυμένων
* διγαμῶν. Τὸ ἐπὶ τὴν ἀσκήσει καὶ τῶος ἀσκήτων τῶος ἀγνείαν, καὶ τῶος καθα-
ρίσασα.

Α τεκνὸν οὐδὲν γὰρ τὸν ἀπαλὸν καὶ τρυφερόν
ἀπόγονον· κρύπτει δὲ καὶ ὁ πατὴρ τῶος φιλοστο-
ργίαν διὰ τὴν ἐκφοβήσεως τὴν ἀπειλήν. καὶ ἀπά-
ται αὐτὸν ἀφαιρῶσα τὰ σεαυτῶματα, καὶ τῶος
* κίρρως, καὶ ἐπὶ ἄλλο βλάπτει τῶος σώματι· καὶ
τῶος ἀδελφῶν· ἢ δὲ ἡπατῆς τῶος ἀπαλῶς
σταντὴν * χάνωνσιν· τοῖστον δὲ πινόντες ποῖον
εἰν τὸν θεόν ὁ ἀσκήτης μυσικῶς, * καὶ ἰδὼν ὁ
ἡπατήρ τῶος θεῶς ἡπὶ * καλῶς λέγει· ἡπατήρ
σας με κύριε, καὶ ἡπατήρ τῶος· ἡγαγὼ αὐτόν
* ἡπὶ τῶος πλῆκται * ἐκασιν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶος
τῶος θεῶς. ἀπάτησόν με, εἰ τῶος συμφύγει, ἀλ-
λη γὰρ ἀπάτη ἡ διὰ θεῶς. ἄλλη ἡ ἀπάτη ἡ διὰ
θεῶς. ὅρα τί λέγει ἡ γυνὴ τῶος θεῶς. ὁ ὅστις
ἡπατήσας με, καὶ ἐφαγον. καὶ ἡ μὲν ἀπάτη ἡ
διὰ θεῶς ἐξείλε τὸν ἀδὰμ καὶ τῶος γυνῶ-
κα αὐτῆς διὰ τῶος ἀδελφῶς θεῶς. ἢ δὲ ἀπάτη ἡ
γυναικὶ τῶος ἀσκήτης εἰπόντι· ἡπατήσας με
κύριε, καὶ ἡπατήρ τῶος; ἡγαγὼ αὐτόν ἡπὶ τῶος
τῶος τῶος τῶος ἀσκήτης χάριν, ἡπὶ * τῶος
ἐξῆσαν ἐν αὐτῶος τῶος δυνάμει ἡπὶ * τῶος τῶος
ἐλθεῖν αὐτόν, καὶ διωκθῆναι τῶος ἀσκήτης, καὶ
ἐμὴ φοβήσας ἀνθρώπον, τῶος βελήματα ἐλθῶ-
θεῶς. ὅρα μὲν ἐν καὶ ἡμῶς νοήσαντες * ὅτι ἡ
παρόντων, ὅτι ἐξῆσαν ἀπὸ τῶος τῶος θεῶς
μόνον μὴ ὁ ὅστις ἀπατήσας τῶος ἡμῶς. καὶ ἄλλη
καὶ τῶος * συνεγέγραπται ὅτι εἰρηται ὁ τῶος
ἡσάα. κύριε γὰρ ἐκέρχασεν αὐτῶος πνεύμα
τῶος πλάνης τῶος ἐπισήσεις καὶ ἐπὶ πνεύμα
τῶος πλάνης τῶος κινάμηνον διὰ θεῶς. καλῶς
δὲ, ὅτι ὁ ἀσκήτης δέδωκεν ὁ θεῶς τὸ πνεύμα
τῶος πλάνης τῶος, ἀλλ', ὡς ὡνόμασεν ὁ ἀσκή-
της, ἐκέρχασεν αὐτόν. ὅρα μὲν δυνάμει τῶος
ἐπὶ παραδειγμα δέσσει ὡς ἀσκήτης ἡπατή-
μῶος· εἰσὶ πῶος οἱ διὰ τῶος ἀσκήτης ἀγνείαν
καὶ τῶος καθαρίσας, καὶ ἄλλοι οἱ διὰ τῶος ἀ-
σκήσει τῶος μονογαμῶος ἐπὶ ἀσκήτης
διόλλυται τὸν συνεστιάσαντα γαμικῶς, * ἀ-
πόλλυται τὸν διγαμήσαντα συνεστιάσαντα
ἐαυτῶς· ὅτι λυσιτελεῖ τῶος μονογαμῶος ἡπατή-
σαι, καὶ οἱ διὰ τῶος καλῶς, καὶ ἀσκήτης καλῶς
ὅρα μὲν τῶος διγαμῶος, ἵνα μὲν μονογα-
μία καὶ * καθαρός, ἡ γυνὴ τῶος ἀσκήτης, καὶ ὁ
γαμῶος νομίζω * παντὸς ἐπιστομῶος βί-
ποντῶος πῶος ἀσκήτης εἰπὴν ὅτι μακαριότη-
σον μὲν ἦν τὸ καθαρίσας, καὶ μὴ διγαμῶος
ἡπατήρ τῶος, καὶ ὅρα ὅτι μετέχει μὲν τῶος
τῶος

τὴν τὴν πλὴν τὴν πολλὰ δ' ἀνὴρ ἄλλα διέ-
 θεν καὶ ἀπάτην ἀφ' ἡμῶν γενόμενα, καὶ ὡφε-
 λῆσαι ἡμᾶς. πόσοι ὅμως ἄνθρωποι σοφοί, διό-
 ντες τὸ θεὸν κολάσεως ἀληθῆς, καὶ διελθόντες δὴ-
 σεν τῆς ἀπάτης, ἐν χεῖρσι γενόμενοι βίω. ἐ-
 λυπέται αὐτὸς φρονεῖν, ὡς ἐφρονεν πρὶν φρονεῖν,
 θεὸς τῶν ὁσίων αὐτῶν ἐτελεύτησεν, καὶ ὅτι τὸ
 πρὸ αὐτῶν ἐσέδησεν. καὶ ὅτι ἐσονται εἰς ὅρα-
 σιν πάσης σαρκί. καὶ ὅτι τὸ ἀρχὴν κατακαυθί-
 σεται πυρὶ ἀσέβων. ἐάν ὅ αὐτοὶ πᾶσι φαίνεται
 τὸ θεὸν τὴν πρῶτον αὐτῶν, ἐν οἷς μέλλουσιν
 πλεῖστα τῆς χρηστότητος. ὁ θεὸς καὶ ἀνοχῆς καὶ τῆς
 μακροθυμίας καταφρονεῖν. ὅρα εἰ μὴ ἀλη-
 θῶς διὰ τῆτο, ἐπεὶ μὴ ἐδοξάμην πατῆρος, ἐπι-
 σαύειν αὐτοῖς ὀργὴν ἐν ἡμέραι ὀργῆς καὶ
 ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρατίας. ὁ θεὸς, ὅρα ἂν
 ὑπαινέται τὸν θεὸν ἀπάτην, ἐπεὶ ἔπειν ὁ πρὸς φῶν.
 Col. Vat. ἡπάτησας με κύριε, καὶ ἡπάτηθῃς. παρὲλ-
 θὼν μὲν ἰδὼν τὸν ἡπάτηθῃς. διὰ τὴν ὁρὰν εἶπε
 μόνον. ἡπάτησας με κύριε, ἀλλὰ πρὸς ἐμὴν
 καὶ τὸν ἡπάτηθῃς; ἐστὶν ὁμοίως ἡπατοῦσά μοι ἐνερ-
 γῶν. ὡς ἀπὸ τῆς ἀπάτης, ἀλλὰ ὅτι φυλάσσο-
 μαι ἀπατηθῆναι, ὅρα ἀπατῶμαι. ὅταν
 ὁ μὲν ἐν ἐργασίᾳ τὸ ἀπάτην, ὁ δὲ μὴ φυλάττει
 ἀπατηθῆναι, ἀλλ' ἐμπεσοὶ εἰς τὴν ἀπάτην,
 εἶποι ἂν. ἡπάτησας με κύριε, καὶ ἡπάτηθῃς.
 ἐγὼ δὲ ἡπατοῦμαι καὶ τὸν τόπον ἐτοιασάμην
 εἰποιμι. ὁ εἰς λέγει μοι ὁ ὄφεις, καὶ ἀληθῆς μοι
 λέγει, καὶ ἀπάτην με θέλει, ὑφορώμαι ἀπὸ
 τῶν λόγων. περὶ δὲ μὲν, ὅτι εἶπε ἀπάτη με,
 ἐπεὶ ἀληθὴς εἶ, βλάπτει με. καὶ ἡ ἀλήθεια γὰρ
 ἀπὸ βλάπτει. ἐδὲν ὡφελίμην ἀπὸ ὁφθαλμοῦ γί-
 νεται. ἐπεὶ μὴ δυνάμει δὲ ἀδρῶν πονηρῶν καρ-
 πος ἀγαθὸς ἐνεργεῖν. ὁ εἰς λέγει μοι ὁ θεός,
 καὶ πείθομαι ὅτι θεός ἐστιν ὁ λέγων. εἰ μοι εἰμι
 παρὲν ἐμαυτὸν. ἀληθὴς εἶ, δέχομαι. ἀπα-
 τῶν με βλάπτει, ἐκὼν ἀπατῶμαι, θεός με
 μόνον ἀπατῶ. καὶ ἐπεὶ παρέχω ἐμαυτὸν,
 πατῶμαι. θεὸν εἶναι τὸν λέγοντα, καὶ ἀπα-
 τῶν καὶ ἐμπερὶ γάρ μοι. θελῶ ἀπατῶμε-
 νον μὴ ὡς ἄλλος, ἀλλ' ὡς τὸ θεὸν ἀπατη-
 θῆναι. διὰ τῆτο λέγω. ὅτι ἐμὸν σὺ ἐνέργη-
 σας τὸ ἀπάτην, ἀλλ' ὅτι καὶ γὰρ πέπονθα τὸ
 ὡς σε ἀπατῶν. καὶ τῶτο λέγω. ὅτι ἡ-
 πάτησας με κύριε, καὶ ἡπάτηθῃς. καὶ ὁ ἀκολουθεῖ
 τὸν θεὸν εἶναι ἀπατῶντα, καὶ ἄνθρωπον εἶναι τὸν ἀπατῶμενον; ἐν ἐργασίᾳ, καὶ ἡ δυνά-
 μεις. τότε με κρατεῖ, ἐάν με κατ' ἀρχὰς ἐπὶ νήπον ἐν χεῖρσι ἀπατήσῃ, καὶ κρατήσας
 δυνάται, ἐάν ὅ μὴ κρατήσῃς, τότε μοι χρεία πόνων ἐν ἐργασίᾳ, καὶ ἡ δυνά-
 Col. Vat. obti-

A & alia quam plurima reperiri possint ex de-
 ceptione à nobis facta, quæ etiam profint
 nobis. Quot enim putati sapientes, cum re-
 perissent eam quæ de supplicio est verita-
 tem, & identidem ea quæ deceptionis erant,
 præterissent, pejorem vitam exegerunt:
 præstitisset ipsos sapere, uti prius sapiebant,
 quoad istud: *Vermis eorum non morietur, & ignis eorum non exstinguetur, & erunt in visio-*
nem omni carni: & quia palæa comburentur
 igni extingibili. Si autem aliud quidpiam
 imaginati fuerint præter primam suam ima-
 ginationem, in quibus divitiarum bonitatis
 Dei & patientiæ & longanimitatis despe-
 cturi sint; vide utrum non verè idcirco, quia
 non visi sunt decipi, thesaurizaverint sibi
 iram in die iræ & revelationis iusti iudicii
 Dei, non thesaurizaturi: si fuissent decepti.
 Hæc propter eam, quæ à Deo est, deceptio-
 nem, quia dixit Propheta: *Decepisti me Do-*
mine, & deceptus sum. Cæterum excutiamus
 etiam separatim istud, *deceptus sum.* Cur non
 dixit tantum: *Decepisti me Domine,* sed addi-
 dit etiam istud, *deceptus sum?* Licet non-
 nunquam comminisci quempiam deceptio-
 nem aliquam operantem, alium verò sibi
 caventem, ne decipiat, & non decipi.
 Quando autem adornaverit quis decipi ho-
 minem, alter verò non caverit sibi à de-
 ceptione, sed incidit in deceptionem, tunc
 dixerit utique: *Decepisti me Domine, & de-*
ceptus sum. Ego autem incidens in hunc lo-
 cum istiusmodi quædam dixerò: Quod si
 dicat mihi serpens, licet vera mihi dicat, li-
 cet decipere me velit, sermones ejus habeo
 suspectos; persuasum habens, quod si de-
 cipiat me, si verum dicat, mihi tamen no-
 ceat: nam & veritas ipsius nocet: nihil
 quod proficit, à serpente fit: quandoquidem
 non potest arbor mala fructus bonos ferre.
 Quodcumque autem dicat mihi Deus, eti-
 am persuasum habeo; quia Deus est qui di-
 cit, paratus sum exhibere meipsum; verum
 dicit, admitto; decipere me vult, volunta-
 riè decipior, dummodo solus Deus me de-
 cipiat: & quoniam præbeo memetipsum,
 persuasum habens Deum esse qui dicat, &
 decipiat, & non curiose inquirò: volo de-
 ceptus non ab alio quàm à Deo decipi: ideo
 E dico, te non solum operatum esse deceptio-
 nem, sed me quoque passum ut à te decepi-
 ret, & juxta hoc dico: Quoniam *decepisti me*
Domine, & deceptus sum. Quid porro sequi-
 tur ex eo quod Deus sit qui decipiat, & ho-
 mo qui decipiatur? *Obtinuisti, & potuisti.*
 Tunc me obtinet, quando me in principio
 adhuc infantem in Christo deceperit, &

τες, καὶ καταβαλομένοι, καὶ λιθοβολούμενοι
 τῶν τῆ λαοῦ ἀναμεινόμενοι, μισούμενοι, ἐκδιω-
 κόμενοι, καὶ * πᾶν ἐπαγγέλλον, καὶ ὑπομένον,
 ἵνα κτὶ τοῦ βέλους τοῦ θεοῦ δόξῃ τῶν * ὡς
 ἔμουν ζήντες, κηρύσσοντες τὸν λόγον, πύ-
 λωσι τὸ τέλος τοῦ ὡς τοῦ θεοῦ. πᾶσαν τὴν ἡμέ-
 ραν διετέλεσα μνηστειζόμενος. κατηγόρῃ
 τῶν κτὶ τῶν γυναικῶν ἐκείνων, ὅτι ἐδὲ ἡμέρας ὀλί-
 γας πᾶς ἐποίησε περὶ φημις ὁ μνηστειζόμε-
 νος. ἀλλὰ πᾶσαν ἡμέραν διετέλεσε μνησ-
 τειζόμενος. ὅτι πικρὸς λόγος με γέλασεν.
 ἐπὶ πᾶσι βελία γέλωτος. ἡς ἐπαγγελίας ἐπ' αὐ-
 τῶν ἐστὶν ὁ πατεράκης ἰσαάκ. ἐρμηνεύεται
 γὰρ γέλωτος, ὅτι ἐπαγγελία γέλωτος, δηλοῖ ὅτι ἐκ
 τῆ μακαρίου οὐκ ἐλπομένης * νῦν, ὅτι γέλασεν.
 ἡ ἐπαγγελία, ὅτι γέλασεν. ὡς ἐπαγγε-
 λία τοῦ θεοῦ κληθήσονται, καὶ τὸν θεὸν ὀφον-
 ται, καὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν, καὶ αὐτῶν
 ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν θανάτων. ἔτι ἐστὶν ἐπαγγε-
 λία γέλωτος. * ἡ ἐπαγγελία τὸ ἐναντίον ὁ μακα-
 ριζόμενος * ἐστὶν κλαυθμός. ζήντες ὅτι ἐπὶ τῶ
 τῶ ἀγαθῷ γέλωτος καθ' ἐτέραν καὶ ἐτέραν ὁπ-
 νοῖαν συνάδῃ μὴ ὁ μακαριζόμενος κλαυθ-
 μος, ἐναντίον τῶ ὁ τοῖς ἐναντίοις ταλανιζό-
 μενος ὁ δοκίμενος κλαυθμός ἐτερος. εἰ γὰρ
 οὐ γελῶντες νῦν, ὅτι πενήθησεν, καὶ κλαύσονται.
 ἀλλὰ γὰρ κλαυθμός ὁ μακαριζόμενος, * ἀλ-
 λ' ὁ δοκίμενος τοῖς κακῶς βεβιωκόσιν. εἰ
 δὲ τι κακῶς γέλωτος ἐχθρὸς φίλιμος, ὅσον οὐδ' αὖ
 τι λῆγναι. ἀλλὰ πᾶσι ὅτε ἐπὶ δόσκον, ἐπεραγ-
 ματὶ δὲ λέγων λυπήσονται τὰς ἀκούσας. καὶ
 ὁμολογῇ ὅτι τότε μάλιστα ὁφθαλμῶν, ὅτε ἐ-
 λυπῆτό τις ἐξ αὐτῶν, φησὶ γὰρ. καὶ τίς ἐστὶν ὁ
 ὁφθαλμῶν με, εἰ μὴ ὁ λυπόμενος ἐξ ἐμοῦ; καὶ
 εἰ τίς ἐστὶν ὁ κινήσας ψυχὴν ἀκροατῆ
 μάλιστα ἡμαρτηκός, τοῖς τοῖς * ἐχεται λό-
 γος λέγειν, οἱ τινες δὲ πᾶσι δυνάμει, καὶ ὡς αὐ-
 τὰς, καὶ ἐφ' ὅσην, ὅτι νοσημάτων ἀπαγγελό-
 μενοι ἐρῶν σέσωσι τὴν ψυχὴν τῶ ἀκούοντος,
 καὶ κινήσιν ὅτι πένθῃ, ὅτι κλαυθμόν, καὶ ὅτι
 δάκρυα, ὡς χαίρειν τὸν λέγοντα, ὅτε εἶδεν τὸ ἀ-
 κροατῆσιον τερπόμενον, ὅτι γέμον ὅτι τοῖς λε-
 γομένοις. ὅτι μὴ γὰρ εἰς ἐπαγγελίας ἀγῆ, ὡς
 διασῆς ὅτι τεθυμωμένης τῆς ἐν τῶ λυπῆτος δὲ
 ἐπὶ τῶ ζῶντος, ὅτι δὲ κλαυθμὸς ἀγῆ ἐπὶ τὸν
 μακαριζόμενον γέλωτος. ὅτι ὅτι ἐπὶ τῶ ἀνύει

* φοβέμαι μή τοιαῦτα λέγῃ, * δια οὐ γελῶντες νῦν. ὅτι πενήθησεν, ὅτι κλαύσεται. πᾶς
 πᾶς * μοι ἐπὶ εἰρήνῃ; ἡ βελομένη * ὑπομνήσας ὅτι λέγει. πικρὸς λόγος με γέλασεν
 μακαριζόμενον γέλωτος κλαυθμὸς, καὶ κλαυθμόν ἐκείνον ὃν κλαύσονται οἱ ἐν τῶν τα γε-
 λῶντες, ὡς αὐτὸς τοῦ περὶ μακαριζόμενον ἐγενήσας αὐτοῖς κλαυθμόν. ἐκεῖ γὰρ ἐστὶν ὁ
 agie

periculis expositi, & dejecti, & lapidibus
 impetiti à populo, è medio sublati, odio ha-
 biti, persecutionem passi, & plurimum per-
 pessi sunt, & sustinuerunt, ut secundum vo-
 luntatem Dei gloriam ipsius solius quæren-
 tes, prædicantes Verbum, finem à Deo con-
 sequerentur. *Tota die per se veravi subfanna-
 tus.* Accusatio est adversus generationem
 istam, quia non paucos aliquot dies exegit
 Propheta subfannatus; sed omni die per se-
 veravit subfannatus, quia amaro verbo meo
 ridebo. Est quædam promissio risus: cuius
 promissionis cognomentum est Patriarcha
 Isaac: interpretatur enim risus. Porro risum
 esse in promissione liquet ex eo: *Benti qui* Luc. 6. 21.
fletis nunc, quia ridebitis: promissio autem,
quia ridebitis: sicut etiam promissum; *Filii*
Dei vocabuntur, & Deum videbunt, & possi- Matth. 1.
debunt terram, & ipsorum est Regnum celo-
rum. Eodem modo est promissio risus, vel è
 diverso fletus qui beatus prædicatur. Petes
 autem, an huic bono risui secundum alium
 atque alium sensum consonet quidem ille
 qui beatus prædicatur fletus, adversetur au-
 tem miserandus ille qui adversariis reposi-
 tus est fletus alius. *Ve enim qui ridetis nunc,*
quia lugebunt, & flebunt. Alius namque fle-
 tus qui beatus prædicatur, alius qui reposi-
 tus est iis qui vixerunt male. Utrum autem
 etiam ille finis quid utile habeat nescio
 quid dicam. Audi Paulum quando docebat,
 hoc dicendo satagebat, ut contristarentur
 auditores; & conficeretur se tum maximè læ-
 tari, quando contristabatur quis ex ipso: ait
 enim: *Et quis est qui me lætificet, nisi qui con-* 2. Cor. 12.
tristatur ex me? Et si quis potens est movere
 animum auditoris præsertim peccatoris, ta-
 les solet proferre sermones, qui ex virtute,
 & ordine, ac divinitate, atque sacrorum
 sensuum pondere pronuntiatum percellunt
 animum auditoris, & movent ad luctum, &
 ad fletum, & ad lacrymas, ita ut is qui dicit
 gaudeat, cum viderit auditorium delini-
 tum, & plenum iis quæ dicta sunt. Ubi enim
 ad promissiones ducit quasi per angustam
 & arctam iis qui tristantur viam ad vitam,
 & per fletum ducit ad ter beatum prædica-
 tum risum: quando autem non hoc perfici-
 cit, vereor ne talia dicat, qualia qui nunc
 ridet; quia lugebitis, & flebitis. Quor- Luc. 6. 24.
 sum autem hæc à me dicta sunt, nisi quod
 velim insinuare quid ait: *Amaro verbo meo*
ridebo, & ostendere risum fletus, & fletum
illum quo flebunt qui hinc ridet, Deo for-
tè hoc agente ut oriatur ipsis fletus: ibi Matth. 8.
enim eris fletus, & stridor dentium: & hoc 12.

igit Deus videns eos qui super peccatis propriis flent: qui delicta sua lamentatur, jam in malorum suorum conscientiam venit. Atque utinam unusquisque nostrum ad unumquodque peccatum diceret: *Lavabo per singulas noctes lectum meum, lacrymis meis stratum meum rigabo.* Sicutinam unusquisque nostrum diceret de propriis peccatis *flens: Fuerunt mihi lacryme meae panis die ac nocte.* Cum sermo meus acerbior hic sit, amarior inquam, quia me affligit, ut & propter illum indignantur auditores incepti, quando dicentem aegre ferunt. Scio quia amaro verbo meo finis est risus; risus inquam qui beatus nuncupatur. Et hoc fortasse sciens Propheta dicebat: *Quia amaro verbo meo ridebo.* Jam quidem amaro verbo, sed non jam rideo: aut amaro verbo meo ridebo, praevaricationem & miseriam invocabo. Deum invocat justus, sapientiam invocat etiam iniquus. *Erit enim,* inquit, *cum invocaveritis me, sed ego non exaudiam vos.* Illic quidem tam injulti quam iusti manifestum est, quod invocent quandoque sapientiam: *Et omnis quisque invocaverit nomen Domini, salvus erit;* hic autem Propheta dicit: *Prævaricationem & miseriam invocabo:* sicut Deum, sic prævaricationem, sicut Dominum, sic miseriam. Utique rem præclaram invocat Jeremias, quando annuntiat dicens: *Prævaricationem & miseriam invocabo.* Cæterum consideranda sunt pacta quæ statujimus, & prævaricationes eorum: quia nonnunquam est malè fœdera sancire; & post malè sancita fœdera utinam invocemus prævaricationem. Sed & eodem modo si latam & spatiosam viam consideravero, quæ ducit ad perditionem, & quia incedens in ea sum expertus miseræ, transeo à lata & spatiosa via, & venio ad arctam & angustam & miseriam tolerans dico: *Miseriam invocabo:* infirmabo fœdera cum mundo & rebus humanis: ut divina fœdera resumam, prævaricationem invocabo. Ita porro deferens vitam viæ largæ ac spatiosæ, & veniens ad angustam & arctam, ut evadam miser sicut Paulus, dicens: *Miseriam invocabo.* Neque enim omnis homo dicit: *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus?* Sed qui intellexerit corpus mortis, qui liberari voluerit de corpore mortis hujus, is dicit: *Infelix ego homo:* qui verò corpus amat, qui frequens est, qui non credit sæculum futurum, non dicit: *Infelix ego homo,* sed beatum prædicat semetipso, quod sit homo, & quod in corpore mortis versetur. Sinon

γένομαι ταλαίπωρος ὡς πᾶν ἄνθρωπος, λέγων. ταλαίπωρος ἐπικαλέσομαι. ἔγωγε πᾶς ἀνθρώπος ἐστίν. * ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος, πῶς ἐκρύπτεται ἐν τῷ σώματι ὁ θάνατος; θανάτε, ἀλλ' ὁ νοήσας τὸ σῶμα ὁ θάνατος, ὁ ρυθίζων βελόμηνος διὰ τὸ σῶμα. ὁ θάνατος ἐν τῷ σώματι, ὁ νοήσας τὸ σῶμα ὁ θάνατος, ὁ ρυθίζων βελόμηνος διὰ τὸ σῶμα. ὁ θάνατος ἐν τῷ σώματι, ὁ νοήσας τὸ σῶμα ὁ θάνατος, ὁ ρυθίζων βελόμηνος διὰ τὸ σῶμα.

κλαυθμός, καὶ ὁ βρυγμός τῶν ὀδόντων. καὶ τὰ περὶ ματὶ δέξαι ὁ θεὸς ὁρᾷ. * ὅτι ὁ κλαυθμὸς τοῖς ἰδίοις ἀμαρτήμασι, ὁ βρυγμὸς ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀμαρτήμασι, ἡ δὲ εἰς συνωδήσιν ἐλθὼν λυτὴ τῶν ἰδίων κακῶν. ὡς εἶδε ἕκαστος ἑαυτοῦ καὶ ἕκαστον ἀμαρτήματα ἔλεγε. λέγω καὶ ἕκαστος νύστα τῶν κλινῶν μου, ἐν δάκρυσι μου τὴν σπέρμην μου βρέξω. ὡς εἶδε ἕκαστος ἑαυτοῦ ἐλθὼν ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀμαρτήμασι κλαίων. ἐλθὼν μοι τὰ δάκρυά μου ἀπὸ ἡμέρας καὶ νυκτός. ἐάν με ὁ λόγος πικρὸς τεύχῃ, αὐτὰ πικρὸς τεύχῃ, διὰ τὸ θλίβεσθαι με, καὶ οἱ αὐτοὶ ἀνδρίζονται οἱ ἀκούοντες οἱ ἐκείχοντες, ὅτι βαρύνονται τὸν λόγον. οἶδα ὅτι ἐπὶ τῷ πικρῷ λόγῳ με τὸ τέλος ἐστὶν ἑλάν. ἑλάν ὅτι τὸ μακαρίον γέλωτα καὶ ἔστω τάχα εἰδὼς ὁ σωφρων ἐλεῖ. ὅτι πικρὸς λόγος με ἑλάνομαι. ἡ δὲ μὴ πικρὸς λόγος, ἀλλ' ὅσοι ἡδὴ ἑλάν, ἀλλὰ πικρὸς λόγος με γέλωτομαι, ἀφείκειν καὶ ταλαίπωρος ἐπικαλέσομαι. θεὸν ἐπικαλέσθαι ὁ δίκαιος, τὴν σοφίαν ἐπικαλέσθαι καὶ ὁ ἀδικος. ἐστὶν γὰρ φωνή, ὅτι ἐπικαλέσθαι με. εἰδὼς ὅτι εἰσακούσομαι ὑμῶν. ἐπεὶ μὴ οἱ ἀδικοὶ καὶ οἱ δικαῖοι ὅτι ὁ πᾶς ἐπικαλέσθαι ποτε τὴν σοφίαν. καὶ πᾶς ὅς ἐάν ἐπικαλέσθαι τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται. εἰδὼς ὅτι ὁ σωφρων φωνή. ἀφείκειν καὶ ταλαίπωρος ἐπικαλέσομαι. ὡς τὸν θεόν, ἔστω τὴν ἀφείκειν, ὡς τὸν κύριον, ἔστω τὴν ταλαίπωρον. ἀφείκειν καλὸν πρῶτον ἐπικαλέσθαι ἑαυτοῦ, ὅτι * ἐπαγγέλλεται λέγων. ἀφείκειν καὶ ταλαίπωρον ἐπικαλέσομαι. ἀλλὰ δεῖ καὶ νοῆσαι συνθήκας ἀφείκειν, καὶ ἀφείκειν αὐτῶν. ὅτι ἐστὶ πότε συνθήκας ἀφείκειν κακῶς. καὶ μὴ τὸ ἀφείκειν συνθήκας κακῶς, εἰς ἐπικαλοῦμαι τὴν ἀφείκειν. ἔστω ὅτι καὶ ἐάν καὶ νοήσω τὴν πλατείαν καὶ διευχόμεν, τὴν ἀφείκειν εἰς ἀπώλειαν, καὶ ὅτι ὁ δίδων ἐν αὐτῇ ταλαίπωρος, μεταδίδωμι διὰ τῆς πλατίας καὶ διευχόμεν ὁ δὲ καὶ ἐρχομαι ἐπὶ τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην, καὶ ταλαίπωρον λέγω. ταλαίπωρον ἐπικαλέσομαι. * ἀφείκειν μέλω ὡς συνθήκας ὡς σωφρονιστὴν τὸν κόσμον καὶ τὰ κοσμητικά, ἵνα ἀναλάβω ἐρατὴς συνθήκας, ἀφείκειν ἐπικαλέσομαι. ἔστω ὅτι καταλύω τὸν εἶον τὸν τῆς πλατίας ὁ διευχόμεν ὁ δὲ καὶ ἐρχόμενος ἐπὶ τὴν στενὴν ὁ τεθλιμμένος, ἵνα

μέλλοντι αἰῶνι, ἐλέγξ. **Ταλαιπωρεῖ** ἐγὼ ἀν-
 ἄνθρωπος. ἀλλὰ μακαρίζω αὐτόν, ὅτι ἐστὶν ἀν-
 ἄνθρωπος, καὶ ἵππ* τὸ εἶναι ἐν τῷ θανάτῳ σώ-
 ματι. εἰν* ἐδωκὼ νόσον πῶς παῦλος εἶ-
 πε. ταλαιπωρεῖ ἐγὼ ἀνθρώπος, μηδ' ἐπὶ ἵπ-
 καλέσομαι αὐτῷ τὴν ταλαιπωρίαν, ἵπκαλέ-
 σομαι αὐτῷ ἐν τῇ ἀθεσίᾳ τὰς πρὸς τὴν
 κακίαν συνθήκας, καὶ λέγω ὡς ὁ ἱερεμίας. ἀθε-
 σίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἵπκαλέσομαι. ἐγὼ εἶ-
 πε, ἀθεσίαν θεοῦ ἵπκαλέσομαι. λέγω ὡς ὁ
 δαίμα δὲναι διὰ τὴν γραφὴν δικαίᾳ ἐ συνθή-
 κας ἀθετῶν, ἵνα ἀθετήσῃ πῶς ἐκείνῳ τῷ
 ἔργῳ ἀθεσίαν ἐπικαλέσατο. ἰσθῆθ' συνθήκας
 ἐπεὶ πρὸς τὸν ὀλοφέρνην, ὡς ἰσθῆθ' ἐν ἡμερῶν
 ἐξερχομένη ὀχρεὺς τῷ θεῷ, καὶ μὴ τῷ θεῷ ἡ-
 μέρας αὐτῶν παρέξεν τῇ κοίτῃ ἐ ὀλοφέρνης.
 ὡς τὰς συνθήκας ὁ ὀλοφέρνης. * ὡς ἐ-
 ξάθ. ἀπέλυσε τὴν ἰσθῆθ' ἵππ τὰς διχάς ἐξω
 τὴν παρεμβολῆς. πῶς ἐχρὺ ποιήσῃ τὴν ἰσθῆθ'
 ποιήσῃ τὰς συνθήκας, ἢ ἀθετήσῃ αὐτάς; ὡ-
 μοῦνται, ὅτι ἀθετήσῃ. τὰς γὰρ πρὸς ὀλο-
 φέρνην ἀθετήσῃ, μακάριον ἢν ἵππ ἐ θεοῦ. ἐ-
 μέλλει ἀθετῆν τὰς πρὸς ὀλοφέρνην συνθήκας
 ἡ ἰσθῆθ' εἶπεν. ἀθεσίαν ἵπκαλέσομαι. καὶ
 ἐπικαλέσατο * τὴν ἀθεσίαν. ὀφελον καὶ γὰρ
 τοῦτο γίνεσθαι, ἵνα εἶπω. ἀθεσίαν ἵπκα-
 λέσομαι, καὶ ἵπκαλέσομαι τὴν ἀθεσίαν τὴν
 * ἵππ τὸν ὄφιν, τὴν πρὸς τὸν διάβολον. συν-
 θήκας ποτε ὁ ὄφιν πρὸς τὴν θύαν ἐποίησατο,
 καὶ ὡς φίλον, καὶ ὁ ὄφιν τῇ γυναίκῃ. ἀλλ' ὁ
 θεὸς ἐπερχομένου αὐτοῦ, ὡς ἀγαθὸς, τὰς συν-
 θήκας ταύτας λυθῆναι, καὶ τὴν φιλίαν ταύτην
 τὴν κακῶ διασκεδάσαι, καὶ ὡς ἀγαθὸς θεὸς λέ-
 γει. ἐχθρὸν θῆσω ἀναμέσον σε, καὶ ἀναμέσον τῇ
 γυναικί, καὶ ἀναμέσον ἐ σπέρματός σε, καὶ
 ἀναμέσον ἐ σπέρματός αὐτῆς. διγνωμόνως
 * ἀνέει μὴ, πῶς ὁ θεὸς ἐχθρὸν ποιεῖ τὴν
 πρὸς τὸν δὲ, ἵνα φιλίαν ποιήσῃ τὴν πρὸς τὸν
 χεῖρόν. ἀδωάτον γὰρ ἅμα εἶναι φίλον τῷ ἐναν-
 τίων. καὶ ὡς πρὸς εἰς δυνάτα ἐναι φίλον καὶ
 λαλεῖν, ὅπως εἰς δυνάτα ἐναι φίλον καὶ
 θεὸς καὶ μαμωνά, φίλον καὶ χεῖρ καὶ ὄφιν. ἀλλὰ
 ἀνάγκη τὴν φιλίαν τὴν πρὸς χεῖρόν ἐχθρὸν
 ποιῆσαι πρὸς τὸν ὄφιν, ἐ τὴν φιλίαν τὴν πρὸς
 τὸν ὄφιν ἐχθρὸν γινῆσαι τὴν πρὸς τὸν χεῖρόν.

ἀθεσίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἵπκαλέσομαι. ἵνα ὁ μάλλον νόσῃς τό. ταλαιπωρεῖ-
 αν ἐπικαλέσομαι, * διαγράφω ὁ, πῶς γινώσκον ἀσκητικόν. πολλὰς γὰρ ἀσκήσεις
 τῇ γυναικί, * τῇ μὴ ἔχον πᾶν ἔργον ἐπανισταμένης τῇ σαρκὶ τῷ πνεύματι, ἀνείλ-
 ον τὴν πρὸς τὸν ὄφιν τῇ γυναικί, ἀλλὰ ταλαιπωρεῖν καὶ κάμνειν ὑποπιά-
 ζαν τὸ σῶμα ὑπερβαίνει, καὶ διαλαγχῆν αὐτὸ διὰ τὰς τοιαύτας βρωμάτων,
 καὶ πάλιν τρέφει τὸ πνεῦμα τὰς πράξεις τῆς σαρκὸς θανάτην. * ἄρ' ὁ τοιοῦτος
 Bb semet.

potuero intelligere, quomodo Paulus dixit:
Infelix ego homo, cum necdum invocem mi-
 seriam, invocabo eam federa cum malitia
 abrogando, & ajo cum Jeremia: *Prævari-
 cationem & miseriam invocabo*: neque enim
 dixit; Prævaricationem Dei invocabo. Vo-
 lo exemplum dare à Scriptura iusti federa
 revocantis, ut ostendam, quomodo ille re
 ipsa prævaricationem invocavit. Judith fe-
 dera sanciverat cum Holoferne, ut tot die-
 bus egressa ad orandum Deum, post toti-
 dem dies sisteret semetipsam cubili Holo-
 fernis. Pacta hæc admiserat Holofernes; di-
 misit Judith ad precandum foras extra ca-
 stra. Quid facere debebat Judith? fervarene
 pacta, vel ea prævaricari? In confesso est,
 quia prævaricari. Illa namque prævaricari
 quoad Holofernem, beatum erat in ordine
 ad Deum. Prævaricatura cum Holoferne
 pacta inita Judith dixit: *Prævaricationem
 invocabo*: & invocavit prævaricationem.
 Utinam & ego talis sim, ut dicam: Præva-
 ricationem invocabo, & invocabo præva-
 ricationem illam cum serpente, illam cum
 Diabolo. Pacta quondam serpens cum Eva
 sanxerat, eratque ipsi amica, & serpens mu-
 lieri: sed Deus tanquam bonus pacta ista
 statuit dissolvenda, & amicitiam hanc præ-
 vam dissipandam, & tanquam bonus Deus
 ait: *Inimicitias ponam inter te & mulierem, Gen. 3. 15.*
& inter semen tuum, & semen ejus. Bono
 animo igitur audis quidem, quomodo Deus
 inimicitiam facit inter hanc & illum, ut a-
 micitiam faciat inter hanc & Christum.
 Fieri enim nequit, ut quis contrariorum si-
 mul amicus sit. Et sicut *nemo potest duobus* Matt. 6. 24
dominis servire, ita nemo potest esse amicus
 Deo & mammonæ; amicus & Christo &
 serpenti: sed necesse est & amicitiam cum
 Christo inimicitiam fieri cum serpente, &
 amicitiam cum serpente inimicitiam fieri
 cum Christo. *Prævaricationem & miseriam
 invocabo.* Ut autem amplius intelligas
 istud: *Miseriam invocabo*, adscribam gestum
 aliquod asceticum. Propositis nimirum fre-
 quenter nuptiis, ne haberet negotium in-
 surgentis adversus spiritum carnis, eligit
 quis non abuti nubendi potestate, sed affli-
 gere & laborare ad subigendum corpus je-
 juniis, & in servitutem redigere ipsum quo-
 rundam abstinentiis ciborum, & omni mo-
 do spiritu facta carnis mortificare. Annon
 talis miseriam invocavit, cum posset dedere

femetipſe deliciis & voluptati, & non in-
vocare miſeriam? Si quis igitur poſſit imi-
tari Prophetam, etiam prævaricationem,
ut expoſuimus, invocet. Contigit autem
anc hiftoriam eſſe veram etiam quoad Je-
remiam; quoniam etiam in caſtimonia vit-
tam tranſegit: dixit enim illi Deus: *Non*
accipias mulierem, neque facias liberos, & in
caſtitate vixit: prævaricationem namque
& miſeriam invocavit. Quia factus eſt ſermo
Domini in opprobrium mihi. Beatus Jeremias,
cum non haberet aliud opprobrium quàm
verbum Domini nos autem infelices habe-
mus opprobria, non propter verbum Do-
mini, ſed propter noſtra peccata, & oppro-
briis afficimur, pro quibus impegiſumus, & il-
luſimus, & contumelias patimur pro mali-
tiis noſtris. Verum Servator iſtiusmodi op-
probriis non vult nos onerari dicens: *Beati*
Matth. 5. 11 *eſtis, cum maledixerint vobis, & perſecuti vos*
fuerint, & dixerint omne malum adverſum
vos propter me. Gaudete in illa die, & exultate.
Sermo igitur, inquit, Domini factus eſt mi-
hi in opprobrium & in deriſum omni die.
Deinde confidera quàm ſint Prophetæ can-
didi homines, & non occultantes peccata
propria ſicut nos, & dicentes non ad eos
qui tunc erant tantum, ſed ad omnes gene-
rationes, ſi peccaſſent. Equidem me piget
confiteri peccata mea vel coram paucis
hic, quia me damnaturi ſunt audientes. Aſt
Jeremias peccati quid paſſus non erubuit,
ſed peccatum ſuum deſcripſit. Peccatum
enim erat quod inferebatur in iſto: *Et dixi:*
Non nominabo nomen Domini, nec loquar
ultra in nomine ipſius. Edoctus fuerat omnia
facere in nomine Domini, in nomine Dei
operari; tu autem dicis: *Non nominabo no-*
men Domini. Cæterum quale nomen cun-
ctis nominare? nomenne Deorum alio-
rum? Nolite obliſci in cordibus veſtris. Et
ais: *Non nominabo nomen Domini, nec loquar*
ultra in nomine ipſius. Dicit hoc itaque hu-
mani quidpiam paſſus; cujuſmodi quidpiam
patiendi & nos ſæpenumero periculum in-
currimus, & maxime ſi conſciſcat quis ſibi
ob doctrinam vel ſermonem aliquid aru-
mnæ atque afflictionis & odii interrogatum fuiſ-
ſe. Frequenter ait: Secedo, quid mihi & ne-
gotiis, ſi exinde odioſus ſim, ex eo quòd do-
ceam, quòd prodigam ſermones, ut quid
non potius ſecedo ad eremum & quietem.
Iſtiusmodi perpeſſus eſt Prophetæ dicens:
Et dixi, Non nominabo nomen Domini, nec lo-
quar ultra in nomine ipſius. Sed in hoc bonus
Dominus qui prohibet talia talium pecca-

A & τὴν ταλαιπωρίαν ἐπεκαλέσατο, παρὸν δὲ
δυναμῶν τὸν τευφῆ καὶ ἡδονῆς, καὶ μὴ ἀπικαλεῖσθαι
τὴν ταλαιπωρίαν, ὅτις ἐν δυνάτεσι μιμνήσκω
τὸν περὶ φημι, καὶ ἀδελφῶν ὡς διγνώσμεθα
ἀπικαλεῖσθαι. ἐν γὰρ τῇ ἰσορροπίᾳ ἐν αὐτῇ
ἦν καὶ περὶ ἱερεῖς, ὅτι καὶ ἐν ἀγνείᾳ ἔχον
εἶπε ὁ αὐτὸς ὁ κύριος. & μὴ λαΐς γνώμας
ἐδ' & μὴ ποιήσῃς τέκνα, καὶ ἐν ἀγνείᾳ ἔχον.
ἀδελφῶν γὰρ καὶ ταλαιπωρίαν ἐπεκαλέσατο.
B ὅτι ἐγγρηθὶ λόγῳ κυρεῖ ἐμοὶ εἰς * οὐκ ἐπιθυμῶ
μακάρεσθαι ἱερεῖας, μὴ ἔχον ἄλλον οὐκ ἐπιθυμῶ
μὸν ἢ τὸν λόγον τῶ κυρεῖ. ἡμεῖς δὲ οἱ ταλα-
ντες ἐχομεν οὐκ ἐπιθυμῶμεν, & διὰ τὸν λόγον τῶ κυ-
ρεῖ, ἀλλὰ διὰ τὰ ἡμεῖς ἐσθ' ἀμαρτήματα, καὶ
οὐκ ἐπιθυμῶμεν, ἐφ' εἰς πηλοῦν, καὶ ἐπὶ ἡμεῖς
καὶ οὐκ ἐπιθυμῶμεν ἀπὸ τῶν κακίᾳς ἡμεῖς. ὁ δὲ
σωτήρ & τειστοὶς ἡμῶν οὐκ ἐπιθυμῶμεν δὲ ἐπιθυ-
μῶμεν λέγων. μακάρεσθαι ἐπεὶ οὐκ ἐπιθυμῶμεν
ὑμῶν, καὶ διόξωσι, καὶ εἰποσὶ πᾶσι πονηρῶν
καθ' * ὑμῶν ἐνεκὸν με. χαίρετε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ-
ρᾳ, καὶ σιγήσατε. ὁ λόγος ἐν, φησὶ, & κυρεῖ
ἐγγρηθὶ ἐμοὶ εἰς οὐκ ἐπιθυμῶμεν καὶ εἰς χλιδασμὸν
πᾶσαν ἡμέραν. εἴτα κατανοήσον ὡς εἰσιν οἱ
περὶ φημι διγνώσκοντες ἀνδρῶποι, καὶ οὐκ ἐπιθυ-
μῶμεν τὰ ἴδια ἀμαρτήματα. ὡς ἡμεῖς
ἐλέγοντες οὐκ ἐπὶ τῷ τότε μόνον, ἀλλ' ἐπὶ
πᾶσιν τῷ χρόνῳ, εἰ ἡμαρτήκασι. καὶ γὰρ μὴ
οὐκ ἐπιθυμῶμεν οὐκ ἐπιθυμῶμεν ἀμαρτήματα μετὰ
τῷ ὁλίγον ἐν ἡμέρᾳ, ἐπεὶ μέλλομεν μετὰ ὁλί-
κων οἱ ἀκούοντες. ὁ δὲ ἱερεῖας πᾶσιν ἀ-
μαρτητικὸν οὐκ ἐπιθυμῶμεν, ἀλλὰ ἀνέχεσθαι αὐ-
τῶ τὴν ἀμαρτίαν. ἀμαρτία γὰρ τὸ ὅτι οὐκ ἐπιθυμῶμεν
ἐν τῷ. καὶ εἶπα. & μὴ ὀνομάσω τὸ ὄνομα
μα κυρεῖ, & μὴ λαλήσω ἐπὶ τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ. * ἐλδοῦν τὰ πάντα ποιῶν ἐν ὀνόματι
κυρεῖ, ἐν ὀνόματι θεοῦ πράττειν. οὐ γὰρ λέγεις, μὴ
ὀνομάσω τὸ ὄνομα κυρεῖ. ἀλλὰ ποῖον ὄνομα
μέλλεις ὀνομάζειν; ὄνομα θεοῦ ἐτέρων; οὐκ ἀ-
ναμνήσεαι ἐν ταῖς καθεύδαις ὑμῶν. καὶ λέγεις.
οὐκ ὀνομάσω ὄνομα κυρεῖ, καὶ μὴ λαλήσω
ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. λέγεις ἐν πεποιθῆς πᾶσι
ἀνθρώποις. ὁ καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πολλὰ καὶ
πεπονθέναι, & μάστιγα εἰς πᾶσι συνῶμεν αὐτοῦ
διὰ τὴν διδασκαλίαν ποτε ἐπὶ τὸν λόγον τῶ
λαμπρῶς ὁ καὶ ἐπὶ τὸν καὶ ἐπὶ τὸν καὶ ἐπὶ τὸν
καὶ λέγεις. ἀναχωρῶ, ἡμεῖς ἐπὶ τὸν καὶ ἐπὶ τὸν καὶ ἐπὶ τὸν

* τέτε μισθός ἐμῖ, ἐν ᾧ διδάσκω, ἐν ᾧ περὶ φημι * τὸν λόγον, διὰ τὴν ἐλπίδα μάλλον ἀνα-
χωρῶ ἐπὶ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἡσυχίαν. τειστον τι πεποιθε καὶ ὁ περὶ φημι * λέγων, καὶ
καὶ εἶπα. & μὴ ὀνομάσω τὸ ὄνομα κυρεῖ, καὶ μὴ λαλήσω ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ
ἀλλ' ἐπὶ τῷ * τέτε ἀγαθὸς κύριος ὁ κολύων τὰς τοιαύτας ἀμαρτίας τῶ πηλοῦν, τῶ

ὅτι ἀφῆκε τὸν παροφῆν ἀληθεύσαι ἐπὶ τῷ
τῷ παροφῆν. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἀθεσίῳ
ἐπαλάσας. καὶ ἀθεσίῳ τὸ εἰρημὸν πε-
ποίηκεν ἱερεμίαν. εἶπε μὲν γάρ. ἐμὴ ὀνομάσω

τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ ἐμὴ λαλήσω ἐπὶ τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ. ἐρχέτο * ὁ, φησὶν, ἐν τῇ καρδίᾳ
με ὡς πύρ καυόμενον, φλεγόμενον ἐν τοῖς *

ὅσοις με. * πῶς αὖτε τὴν ἀμαρτίαν ἦν πε-
ποίηκεν ἐπὶ τῷ. ἐμὴ ὀνομάσω τὸ ὄνομα κυρίου,

καὶ ἐμὴ λαλήσω ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ἐτι. καὶ *

ἀπέβαλε τὴν ἀμαρτίαν ἱερεμίας ἀμαρτίαν τῶν
πῶν. εἶδε γὰρ ὅτι ἀμαρτίαν ἱερεμίας, καὶ εἶπεν

λόγον ἀμαρτίας ἡν ἠδ' ἀνομιῶν ὅτι γέγονε πύρ
ἐν τῇ καρδίᾳ με καυόμενον, καὶ φλεγόμενον, ὡς

με μὴ δύνασθαι φέρειν. μέλλει πὶ ὁ λόγος. ὅτι
μὴν, ὅτι οὐδ' αὖ ἐμὴ σφύρειν τὸν τοῦ ἀρεσ-

τήματος, * ὅτι ἐστὶν εἰρηκός, ἐτι ἄναξ ἰσχύος * πυ-
ρὸς ἐστὶν ἀντιπῶν, καὶ ἀντιπῶν τὸν καυόμενον

* ὅτι οὐκ ἐστὶν μὴ φέρειν αὐτόν. εἶπε γὰρ. ἐ-
γὼ ἐστὶν ἐν τῇ καρδίᾳ με ὡς πύρ φλεγόμενον καὶ

καυόμενον. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ με μόνον, ἀλλὰ
καὶ ἐν τοῖς ὅσοις με. καὶ παρέρμαι * πῶς οὖν

καὶ ἐμὴ δύναμαι φέρειν. ἐγὼ * φοβέμαι τοιαῦτα,
τοῖα ὅτι τὸν ἀντιπῶν ἡμῶν πύρ καυόμενον, ὡς

ἐν τῇ καρδίᾳ γέγονε ἱερεμίας. ἐπεπόντα μὲν ὅτι
αὐτό. εἰ ἐπεπόντα μὲν τῶ, καὶ ἀντιπῶν τῶ

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι
ὅτι οὐκ ἐστὶν τῶ, καὶ τῶ πύρ, καὶ τῶ πύρ, ὅτι

Ata, non permittit ut istiusmodi, cum hæc di-

ceret Propheta, verificaret, sed in hoc præ-

varicationem invocaret, & effecit ut Jere-

mias dictum suum redderet irritum. Dixit

enim: *Non nominabo nomen Domini, nec*

loquar ultra in nomine ipsius. Et factus est,

inquit, in corde meo quasi ignis ardens, urens in

ossibus meis: Objecit peccatum quod fece-

rat dicendo: *Non nominabo nomen Domini,*

nec loquar ultra in nomine ipsius: & abjecit

peccatum Jeremias simul ac diceret: *Uti-*

nam & ego simul atque peccavi, ac dixi ver-

bum peccans, sentirem ignem factum in

corde meo ardentem, & urentem sic, ut non

possem ferre. Nescio sanè, num utile quidpi-

B am tali ac tanto auditorio dicere possim, sci-

licet adhuc esse speciem ignis minimè sub

sensum cadentis, qui dolore suo cruciet eum

qui poenâ dignus sit, quo minus ferat ipsum:

dixit enim: *Factus est in corde meo quasi ignis*

ardens & urens: nec in corde meo solum, ve-

rum etiam *in ossibus meis, & dissolutus sum*

undique, & non possum ferre. Vereor ego ut

utilis istiusmodi in nobis ignis existat, sicut

in corde factus est Jeremias: verum non su-

mus illum perpepsi, si ipsum perpepsi fuisset,

& duo ignes proponerentur, scilicet

hic ignis, & externus ille quem cernimus in

iis qui à gentium ducibus comburantur,

hunc utique præ illo potius eligeremus: si-

quidem ille adurit superficiem, hic vero cor

adurit, & incipiens à corde ad omnia ossa

penetrat, ipsaque ubi pervaserit, transit ad

totum comburendum, atque ita ingruit, ut

is qui comburitur sustinere non possit. Novi

etiam latrones hunc ignem non potuisse su-

stinere, propter dolorem ab hoc igne ma-

nantem. Alius est dolor quem ab hoc igne

descripsit Jeremias dicens: *Et factus est in*

ter. 20. 9. corde meo sicut ignis ardens, urens in ossibus

meis, & dissolutus sum undique, & non possum

ferre. Hunc ignem accendit Servator cum

dixit: *Ignem veni mittere in terram.* Et *Luc. 12. 49*

cum illum ignem accendit Servator, idcir-

co incipientibus audire ipsum exordium fa-

cit ab igne, & primum mittit ignem in cor

eorum: id quod consentitur Simon &

Cleophas dicentes de sermonibus ejus:

Nonne cor nostrum ardens erat in via, dum

aperiret nobis Scripturas? Hic cor uritur,

igni cum Simonis, tum Cleophas: audi di-

centes: *Nonne cor nostrum ardens erat?* Quis

modo dignus est accipere istum ignem in

corde? Ne frustra illum accipiat, volo de-

καὶ τὴν ἀπάτην αὐτῶν, * εἰ ἀπατήσεται.

ἀλλ' ἐκ τῆς ἀπάτης ἐξελθὼν αὐτὸν ἀπατήσας ὁ
λέγων, ἐναντίαν τῇ ἀπάτῃ, ὡς εἶπεν. ἡπά-
τησάς με κύριε. καὶ ἡπάτηθης. λέγεις ὅτι οἱ
ἐπισυνάγουσιν αὐτῶν. καὶ διωκόμεθα αὐτοὶ, καὶ
ληυόμεθα τὴν ἐκδικήσιν ἡμῶν ἐξ αὐτῶν. οἷον
ἡδίκησας οἱ ἐλεχθέντες ἐπὶ ταῖς ἰδίαις ἀμαρτί-
αις, καὶ διὰ τῆς οὐδικήσεως ἡδίκησας, λέγεις. λη-
υόμεθα τὴν ἐκδικήσιν ἡμῶν ἐξ αὐτῶν. οἷον
παρανοήσαντες, οἱ καὶ τὸν ἡσάδην περὶ πάντας.

ὡς ἀδικηθέντες γὰρ ἐπειδή τις αὐτὸν ἀποφθέγγει
ἐπὶ τῷ φρονιμῷ αὐτοῦ, καὶ ἐκδιώσκει αὐτὸν, ἡλε-
γχον, ἐπειμύμενον, ἐπελάσαν αὐτὸν, καὶ κατεδίκασαν
αὐτὸν ἡσάδην θανάτῳ. ἀλλὰ φησιν ὁ ἱερε-

μίας ἐπὶ ταῖς τοῖς * ἐπισυνάγουσιν. ὁ δὲ κύριος
μετ' ἐμοῦ κατὰ μαχητὴς ἰσχύων ἐὰν ἡρώμεθα
ὅπως ἡμᾶς εἶναι χεῖρα, καὶ τὸ πρὸς ἐκείνους ὡς ἀδε-
ξίμεθα, ἐπὶ ταῖς ἡμετέροις ἀμαρτίαις δοχό-
μενοι, ὡς τῷ ἱερεμῖα καὶ τοῖς ὁμοίοις, κύριος γί-
νεται μετ' αὐτῶν κατὰ μαχητὴς ἰσχύων.

καὶ διὰ τῆς ἐδωξάν, καὶ * διανοήσας ὅτι ἡδυνά-
σθη. οἱ διώκοντες αὐτὸν ἐδωξοῦν. ἡγνώθησαν
σφόδρα, καὶ ὅτι ἐνόησαν ἀπείας αὐτῶν. ἐν
τοσούτῳ χρόνῳ ἀπμαζόρῃσι καὶ λέγεσιν ἐαυ-
τῶν ὡς ἀμαρτίας. ὅτι κύριος μετ' ἐμοῦ καὶ
ἐδωξάν, καὶ ἐδυνάσθη. ἀποχέει αὐτοῖς ἡγνώσθη
διωκομένων. μήποτε ἐν ὧς πολλὰ ἔργα ἱερεμῆ
ἀναφύεται * εἰς τὸν σωτήρα, ὅτι ἐδυνάσθη
τοιοῦτον εἶναι. ἐπισύμπτε γὰρ, καὶ ἐπισυνάγουσιν
αὐτοὺς, ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ. καὶ κύριος μετ' ἐμοῦ
κατὰ μαχητὴς ἰσχύων. διὰ τῆς
ἐδωξάν, καὶ νοήσας ὅτι ἡδυνάσθη. οἱ διώκοντες
αὐτὸν ἐδωξοῦν. ἡγνώθησαν σφόδρα, καὶ ὅτι
ἐνόησαν ἀπείας αὐτῶν. ἐν τοσούτῳ χρόνῳ αἰ-
μαζόρῃσι καὶ λέγεσιν ἐαυτῶν τὰς ἀμαρτίας, αἱ
δὲ αἰῶνες ὅτι ἐπληρώθησαν. ἀλλ' οἰονταὶ ὅτι
ἐν τῇ αἰῶνι τέτρω ἐπληρώθησαν. αὐτῶν αἱ ἀνο-
μίας. ἡμεῖς δὲ ὁρῶμεν ὅτι δι' αἰῶνες αὐτῶν αἱ
ἀνομίαι ὅτι ἐπληρώθησαν. καὶ ὁρῶντες * με-
λωμεθα. μὴ ὑψηλοφρονῶν, ἀλλὰ φοβῶν. εἰ
γὰρ ὁ θεὸς τῇ κατὰ φύσιν κλάδων ἐκ φέισατο,
ποσὴν μᾶλλον τῇ κατὰ φύσιν ἐκ φέισατο, κύριος
ἐν τῇ δυνάμει μετ' ἡμῶν, καὶ ἐκδικάζων δικαίαν
συμῶν νεφρῶν καὶ καρδίας. ὁ κύριος δοκιμάζει
μὴν δικαίαν, δοποδοκιμάζει δὲ ἀδικαίαν. ὅτι ἐστίν,
ὡς ἔστω ὁνομάσω, τοῦ περὶ τῆς δικαίαν καὶ ἀδι-

καὶ τὴν ἀπάτην αὐτῶν, * εἰ ἀπατήσεται.

ἀλλ' ἐκ τῆς ἀπάτης ἐξελθὼν αὐτὸν ἀπατήσας ὁ
λέγων, ἐναντίαν τῇ ἀπάτῃ, ὡς εἶπεν. ἡπά-
τησάς με κύριε. καὶ ἡπάτηθης. λέγεις ὅτι οἱ
ἐπισυνάγουσιν αὐτῶν. καὶ διωκόμεθα αὐτοὶ, καὶ
ληυόμεθα τὴν ἐκδικήσιν ἡμῶν ἐξ αὐτῶν. οἷον
ἡδίκησας οἱ ἐλεχθέντες ἐπὶ ταῖς ἰδίαις ἀμαρτί-
αις, καὶ διὰ τῆς οὐδικήσεως ἡδίκησας, λέγεις. λη-
υόμεθα τὴν ἐκδικήσιν ἡμῶν ἐξ αὐτῶν. οἷον
παρανοήσαντες, οἱ καὶ τὸν ἡσάδην περὶ πάντας.

ὡς ἀδικηθέντες γὰρ ἐπειδή τις αὐτὸν ἀποφθέγγει
ἐπὶ τῷ φρονιμῷ αὐτοῦ, καὶ ἐκδιώσκει αὐτὸν, ἡλε-
γχον, ἐπειμύμενον, ἐπελάσαν αὐτὸν, καὶ κατεδίκασαν
αὐτὸν ἡσάδην θανάτῳ. ἀλλὰ φησιν ὁ ἱερε-

μίας ἐπὶ ταῖς τοῖς * ἐπισυνάγουσιν. ὁ δὲ κύριος
μετ' ἐμοῦ κατὰ μαχητὴς ἰσχύων ἐὰν ἡρώμεθα
ὅπως ἡμᾶς εἶναι χεῖρα, καὶ τὸ πρὸς ἐκείνους ὡς ἀδε-
ξίμεθα, ἐπὶ ταῖς ἡμετέροις ἀμαρτίαις δοχό-
μενοι, ὡς τῷ ἱερεμῖα καὶ τοῖς ὁμοίοις, κύριος γί-
νεται μετ' αὐτῶν κατὰ μαχητὴς ἰσχύων.

καὶ διὰ τῆς ἐδωξάν, καὶ * διανοήσας ὅτι ἡδυνά-
σθη. οἱ διώκοντες αὐτὸν ἐδωξοῦν. ἡγνώθησαν
σφόδρα, καὶ ὅτι ἐνόησαν ἀπείας αὐτῶν. ἐν
τοσούτῳ χρόνῳ ἀπμαζόρῃσι καὶ λέγεσιν ἐαυ-
τῶν ὡς ἀμαρτίας. ὅτι κύριος μετ' ἐμοῦ καὶ
ἐδωξάν, καὶ ἐδυνάσθη. ἀποχέει αὐτοῖς ἡγνώσθη
διωκομένων. μήποτε ἐν ὧς πολλὰ ἔργα ἱερεμῆ
ἀναφύεται * εἰς τὸν σωτήρα, ὅτι ἐδυνάσθη
τοιοῦτον εἶναι. ἐπισύμπτε γὰρ, καὶ ἐπισυνάγουσιν
αὐτοὺς, ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ. καὶ κύριος μετ' ἐμοῦ
κατὰ μαχητὴς ἰσχύων. διὰ τῆς
ἐδωξάν, καὶ νοήσας ὅτι ἡδυνάσθη. οἱ διώκοντες
αὐτὸν ἐδωξοῦν. ἡγνώθησαν σφόδρα, καὶ ὅτι
ἐνόησαν ἀπείας αὐτῶν. ἐν τοσούτῳ χρόνῳ αἰ-
μαζόρῃσι καὶ λέγεσιν ἐαυτῶν τὰς ἀμαρτίας, αἱ
δὲ αἰῶνες ὅτι ἐπληρώθησαν. ἀλλ' οἰονταὶ ὅτι
ἐν τῇ αἰῶνι τέτρω ἐπληρώθησαν. αὐτῶν αἱ ἀνο-
μίας. ἡμεῖς δὲ ὁρῶμεν ὅτι δι' αἰῶνες αὐτῶν αἱ
ἀνομίαι ὅτι ἐπληρώθησαν. καὶ ὁρῶντες * με-
λωμεθα. μὴ ὑψηλοφρονῶν, ἀλλὰ φοβῶν. εἰ
γὰρ ὁ θεὸς τῇ κατὰ φύσιν κλάδων ἐκ φέισατο,
ποσὴν μᾶλλον τῇ κατὰ φύσιν ἐκ φέισατο, κύριος
ἐν τῇ δυνάμει μετ' ἡμῶν, καὶ ἐκδικάζων δικαίαν
συμῶν νεφρῶν καὶ καρδίας. ὁ κύριος δοκιμάζει
μὴν δικαίαν, δοποδοκιμάζει δὲ ἀδικαίαν. ὅτι ἐστίν,
ὡς ἔστω ὁνομάσω, τοῦ περὶ τῆς δικαίαν καὶ ἀδι-

καὶ τὴν ἀπάτην αὐτῶν, * εἰ ἀπατήσεται.

ἀλλ' ἐκ τῆς ἀπάτης ἐξελθὼν αὐτὸν ἀπατήσας ὁ
λέγων, ἐναντίαν τῇ ἀπάτῃ, ὡς εἶπεν. ἡπά-
τησάς με κύριε. καὶ ἡπάτηθης. λέγεις ὅτι οἱ
ἐπισυνάγουσιν αὐτῶν. καὶ διωκόμεθα αὐτοὶ, καὶ
ληυόμεθα τὴν ἐκδικήσιν ἡμῶν ἐξ αὐτῶν. οἷον
ἡδίκησας οἱ ἐλεχθέντες ἐπὶ ταῖς ἰδίαις ἀμαρτί-
αις, καὶ διὰ τῆς οὐδικήσεως ἡδίκησας, λέγεις. λη-
υόμεθα τὴν ἐκδικήσιν ἡμῶν ἐξ αὐτῶν. οἷον
παρανοήσαντες, οἱ καὶ τὸν ἡσάδην περὶ πάντας.

A deceptione noxiā volebant eum decipi, quā
esset contraria deceptioni, de qua dixerat:
Decepsisti me Domine, & deceptus sum. Hi au-
tem dicunt insultantes ei: Et praevalēbimus
ei, & sumemus vindictam nostram ex eo. Pu-
tant se inique egisse qui fuerant reprehensi
de peccatis suis: & idcirco quod putarent
se deliquisse, ajunt: Sumamus vindictam no-
stram ex eo. Istiusmodi quid fecerant, qui
etiam Isaiam dissecuerunt: siquidem tan-
quam injuriam passi (quoniam prophetiae
ipsum convertabant, & puniebant eos) ac-
cusabant, increpabant, secabant eum, &
mortis sententiā damnavant. Sed his om-
nibus insultantibus Jeremias ait: Dominus

autem mecum quasi bellator fortis. Si fuerim
us quales nos esse oportet, & ignem istum
acceperimus, peccatis nostris non secus ac
Jeremiae ejusque similibus dominantem,
Dominus post haec nobiscum est quasi bel-
lator fortis: & idcirco persecuti sunt, & in-
telligere non potuerunt: persequentes eum
Judaei: confortati sunt valde, & non intel-
lexerunt ignominias suas: tanto tempore in-
honorati non imputant peccatis suis: quia
Dominus erat cum illo qui persecutionem

sustinebat, nec poterat ab iis subjugari.
Num forte igitur ut plurima Jeremiae refe-
runtur ad Servatorem, hoc etiam possit esse
istiusmodi? Insultate enim, & insultemus
ei, dictum etiam in Servatorem: & Dominus
erat cum eo quasi bellator fortis. Idcirco
persecuti sunt, & intelligere non potuerunt
persequentes eum Judaei: praevaluerunt
valde, & non intellexerunt ignominias suas:

tanto tempore inhonorati non referunt
peccata sua, quae per saeculum non traden-
tur oblivioni. Veruntamen putant in hoc
saeculo tradendas oblivioni iniquitates suas;
nos autem videmus, quia per saeculum non
tradentur oblivioni. Et videntes curam ha-
beamus istius: Noli altum sapere, sed time. Si Rom. 11.

enim Deus naturalibus ramis non peperit, 20.
quantò magis praeter naturam insertis non
paret? Dominus igitur virtutum nobis-
cum, probans iusta, intelligens renes & corda, 1er. 20, 12.
Dominus probat quidem iusta, reprobat
autem iniqua; & est, ut ita dicam, trapezita
justorum & iniquorum. Hic potè Dominus
est intelligens renes & corda: hic qui-
dem scriptum est ipsum intelligere renes &
corda. At fortassis aliud sit intelligere renes
& corda, aliud scrutari corda & renes. Non
omnium scrutatur corda & renes, sed pec-
catorum. In isto enim significato istius scruta-
tari, quod dicitur in hac vita de iis, qui tor-

quantò magis praeter naturam insertis non
paret? Dominus igitur virtutum nobis-
cum, probans iusta, intelligens renes & corda, 1er. 20, 12.
Dominus probat quidem iusta, reprobat
autem iniqua; & est, ut ita dicam, trapezita
justorum & iniquorum. Hic potè Dominus
est intelligens renes & corda: hic qui-
dem scriptum est ipsum intelligere renes &
corda. At fortassis aliud sit intelligere renes
& corda, aliud scrutari corda & renes. Non
omnium scrutatur corda & renes, sed pec-
catorum. In isto enim significato istius scruta-
tari, quod dicitur in hac vita de iis, qui tor-

quantò magis praeter naturam insertis non
paret? Dominus igitur virtutum nobis-
cum, probans iusta, intelligens renes & corda, 1er. 20, 12.
Dominus probat quidem iusta, reprobat
autem iniqua; & est, ut ita dicam, trapezita
justorum & iniquorum. Hic potè Dominus
est intelligens renes & corda: hic qui-
dem scriptum est ipsum intelligere renes &
corda. At fortassis aliud sit intelligere renes
& corda, aliud scrutari corda & renes. Non
omnium scrutatur corda & renes, sed pec-
catorum. In isto enim significato istius scruta-
tari, quod dicitur in hac vita de iis, qui tor-

quantò magis praeter naturam insertis non
paret? Dominus igitur virtutum nobis-
cum, probans iusta, intelligens renes & corda, 1er. 20, 12.
Dominus probat quidem iusta, reprobat
autem iniqua; & est, ut ita dicam, trapezita
justorum & iniquorum. Hic potè Dominus
est intelligens renes & corda: hic qui-
dem scriptum est ipsum intelligere renes &
corda. At fortassis aliud sit intelligere renes
& corda, aliud scrutari corda & renes. Non
omnium scrutatur corda & renes, sed pec-
catorum. In isto enim significato istius scruta-
tari, quod dicitur in hac vita de iis, qui tor-

quantò magis praeter naturam insertis non
paret? Dominus igitur virtutum nobis-
cum, probans iusta, intelligens renes & corda, 1er. 20, 12.
Dominus probat quidem iusta, reprobat
autem iniqua; & est, ut ita dicam, trapezita
justorum & iniquorum. Hic potè Dominus
est intelligens renes & corda: hic qui-
dem scriptum est ipsum intelligere renes &
corda. At fortassis aliud sit intelligere renes
& corda, aliud scrutari corda & renes. Non
omnium scrutatur corda & renes, sed pec-
catorum. In isto enim significato istius scruta-
tari, quod dicitur in hac vita de iis, qui tor-

quantò magis praeter naturam insertis non
paret? Dominus igitur virtutum nobis-
cum, probans iusta, intelligens renes & corda, 1er. 20, 12.
Dominus probat quidem iusta, reprobat
autem iniqua; & est, ut ita dicam, trapezita
justorum & iniquorum. Hic potè Dominus
est intelligens renes & corda: hic qui-
dem scriptum est ipsum intelligere renes &
corda. At fortassis aliud sit intelligere renes
& corda, aliud scrutari corda & renes. Non
omnium scrutatur corda & renes, sed pec-
catorum. In isto enim significato istius scruta-
tari, quod dicitur in hac vita de iis, qui tor-

quantur in tribunalibus: ubi alii quidem A
examinant, alii verò examinantur, hi autem
etiam in doloribus gravissimis versantur.
Tortores itaque scrutantur latera, scrutan-
tur corpora; Dominus autem solus novum
habet scrutandi modum; scrutatur enim
corda; & in solius Domini potestate est
scrutari corda & renes. Latronum hic la-
tera ex præscripto præfidis fodiantur; ibi
autem non ex præscripto Dei, sed ab ipso
met Domino renes & corda cuiusque exa-
minantur. Nisi fortè hic dixerò, eum qui-
dem cui hoc injungitur esse Filium, eum ve-
rò qui præcipit esse Patrem, & Verbum esse
quod scrutatur corda & renes, & omnibus
torturis omnibusque doloribus graviora
esse tormenta Verbi, cum corda renesque
scrutatur. Quamobrem agamus omnia, ne
isti inquisitioni tradamur; quâ inquisitione
minus quid arbitror pati eos qui traduntur
dictis in Evangelio exactoribus: multis enim
traduntur, fortasse pluribus exactoribus
sub initium, cum necdum digni evaserint,
ut uni verbo corda renesque scrutanti tra-
dantur. Dives ille necdum dignus erat, qui
corda renesque scrutanti traderetur; idcirco
à pluribus torquebatur: postmodum autem
etiam ille hoc patitur, nisi dolore exercea-
tus scrutinium sustinuerit. Veruntamen ea
quæ nos manent sunt exactores, & scrutans
corda & renes de peccatis nostris: à quibus
peccatis nisi statim liberemur, in iis hærebi-
mus: ideo resurgentes à Deo auxilium po-
stulemus, ut in Christo Jesu beatificemur;
cui honor in sæcula sæculorum, Amen.

Τὰς καρδίας καὶ νεφροὺς ὁ πῦρ τοῖς ἁμαρτημασιν ἡμῶν. ὃν ἁμαρτημάτων εἰς μὴτάχιστα
ἀπαλλαγῶμεν, ἐν τέτοις ἐσόμεθα. διὸ ἀναστάντες τῷ δυνάμει βοήθειαν αἰτήσωμεν,
ἵνα ἐν χειρὶ τοῦ μακαριωτάτου. ὃς ἡ δόξα εἰς τὰς ἀιώνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

EX

EK

HOMILIA XXXIX. EXPLANATIONUM

ΤΗΣ ΛΘ' ΟΜΙΛΙΑΣ

In Jeremiam Prophetam:

τῷ εἰς τὸν ἱερεμίαν δι' ἐρημικῶν.

in illud:

εἰς τό.

lev. 14. 22. Non poterat Dominus sustinere à facie
iniquitatis vestre.

Ὁὐκ ἠδυνάστε χεῖρ· ὅτι ἐπὶ τῇ
πονηρίας ὑμῶν.

Interprete JO ANNE TARINO.

SI quando legens Scripturam incidas in
Sententiam, in quâ sit lapis offensionis,
& petra ruinæ, accusa teipsum; neque non

Εάν ποτε ἀναγνώσκων τὴν γραφὴν παρὰ
κόφης νοήματι· ὅτι καὶ λίθος πειρασ-
ματός, καὶ πέτρα σκανδάλου, αἰτιῶν σάν-
των